

A R E G G E L

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, TEREZ-KÖRUT 52. SZÁM

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
TELEFON: AUTOMATA 278-82 ES 278-83

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 3 pengő. Egyes szám ára 20 Groschen 4 dinár, 120 lira, 3 francia frank, 10 lei

TELEFONOK VASÁRNAP DELUTANTÓD REGGELIG: JOZSEF 303-30, JOZSEF 310-16

VIII. évfolyam

Budapest, 1929 szeptember 9

36. szám

Mayer miniszter, aki vasárnap este Budapestre érkezett, levélben küldi Inkére Baltazár püspök demokratikus reform programját

Baltazár püspök kijelenti A Reggelnek, hogy Mayerrel nem kötött politikai megállapodást, mert a földművelésügyi miniszter, mint a Bethlen-kormány tagja, erre nem érzi magát jogosultnak

Ha a demokratikus program lényeges részeit nem fogadja el a miniszterelnök, Baltazár nyilvánosságra hozza reformtervezetét

(A Reggel tudósítójától.) A magyar politika nyári esőndjét meglehetősen fölverte Mayer földművelésügyi miniszter és Baltazár püspök tiszabecsi tárgyalása. Az egységspárti kispapok vezére és Debrecen református püspöke egy, a mai rendszert regeneráló, a Bethlen-kormányzatánál népiesebb és őszintébben demokratikus programban egyeztek meg, amelynek inspirálójá Lord Rothermere volna. Mayer János még ki sem pihenhet a tiszabecsi látogatás és az agrárdemokrata program megbeszélésének fáradságait. Budapestben már szokatlannul kemény támadások érték a kormányhoz legközelebb álló orgánumok részéről. Így nemcsak új orientációja, de még a magyar belpolitikában is bizarr helyzete miatt az erdeklődés középpontjába került a földművelésügyi miniszter, aki Gaál Endre képviselő társaságában

vasárnap este féltízkor Debrecenből Budapestre érkezett.

Mayer miniszter magával hozta a Baltazár püspökkel részleteiben is megvitatott programot, amely, anélkül, hogy bárki ismerné, oly recenziót okozott kormánykörökben, Mayer János miniszter társai között. A földművelésügyi miniszter előreláthatóan nem utazik Inkére Bethlen grófhöz, hanem

— levélben küldi el a programot a miniszterelnöknek.

A Reggel munkatársa vasárnap este a pályaudvaron beszélt a földművelésügyi miniszterrel, aki kijelentette, hogy a Baltazár püspökkel folytatott tanácskozás érdemi részéről az illetékes ténycsoporttal való megbeszélés előtt, nem lehet nyilatkozatot.

Debrecen, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Baltazár püspök vasárnap délelőtt Tiszasasón templomszentelésen vett részt és onnan vasárnap délután érkezett vissza Debrecenbe. A városban igen élénken tárgyalták a tiszabecsi találkozás részleteit és eshetőségeit. Az állomásról Baltazár a püspöki palotába hajtatott, ahova később megérkezett Mayer miniszter is Szatmármegyéből, ahol Gaál Endre kíséretében járta be a falvakat. Néhány percig tartó beszélgetés után valamennyien autóra ültek és kimentek a püspök zeleméri birtokára.

A minisztert és a volt államtitkárt a püspök családi körben ebédre látta vendégül, amelyen csupán a püspök gyermekei és veje, Vásáry József felsőházi tag volt jelen. Ebéd után a püspök és a miniszter Gaál Endrével és Vásáry Józseffel másfélórás tanácskozássra vonultak vissza. A püspök Mayer elé terjesztette

teljesen kidolgozott és befejezett reformtervezetét,

amely — A Reggel értesülése szerint — felöleli a közelet minden megnyilvánulását. Különös tekintettel van a tervezet a kispapok és általában a földművelők befolyságának érvényesülésére. Ezt a réteget a püspök azért akarja nagyobb befolyáshoz juttatni az ország vezetésében, mert ez szerinte az összességnek javát szolgálja.

A tanácskozás után A Reggel debrecenji tudósítója fölkereste Mayer Jánost és megkérdezte a tanácskozáson történtek felől.

— A püspök ur vendégeként jöttem ide — mondotta —, hátralevő időmet a püspök ur szép gazdaságának megtekintésére akarom forítani.

Itt most inkognitóban vagyok!

Hasztalan volt minden rábeszélés. Mayer miniszter nem akarta levetni inkognitóját... A püspök és családja kíséretében körüljárta a birtokot, megnézte a püspök ménest, majd a kertgazdaságát tekintette meg. Negyedhat után pedig a Budapestre induló gyorsvonattal elutazott. A miniszter az állomáson is megörizte inkognitóját, így nem volt hajlandó egy szót sem szólni a tanácskozás anyagáról vagy annak lefolyásáról. A Reggel tudósítója kérdést intézett

Baltazár Dezső

püspökhöz, aki a következőkben válaszolt:

— Mayer miniszter ur elé terjesztettem

szerves és az államélet minden vonalára kiterjedő politikai programtervezetét.

amelyről beható eszmecsere-t folytattunk Gaál nyugalmazott államtitkár és Vásáry felsőházi tag jelenlétében.

Az eszmecsere után Mayer miniszter ur vállalta, hogy a programtervezetét hamarosan Bethlen miniszterelnök elé fogja terjeszteni.

Mayer, Jánossal politikai megállapodást nem

Szentelek vagy örültek

Az ország egyik legszebb és legműveltebb városának, Pécsnek nyugalmát évekig háborította egy torzonborz fiskális, később lap-szerkesztő, dr. Budai Kálmán, aki szombaton revolveres merényletet követett el a bécsi magyar követség sajtóattaséja ellen és akiről most a vizsgálat megállapította, hogy régóta elmeháborodott. Zúrzavaros időkben a zilált-lelkű, megrendült itéletű és betegagyú Budai Kálmán, mint ügyvéd és újságíró pálcát tört elevenek és holtak fölött, irtózatossá vádakat általánosított társadalmakra, osztályokra és felekezetre, szenvedélyeket korbácsolt föl, elüldözött békes és dolgos polgárokat és két-ségtelenül voltak hetek, napok, órák, amikor értelmes, lelkes és a közérdeket szolgálni vélo polgárok vezérliknek tisztelték és tüzőn-vízen át követték őt. Hogy az eliramló évek során a tekintélye összeomlott, még kis táborának hite is megingott benne, esztelenül rágalmozó és brutálisan támadó tolla kihullott a kezéből, a pörök lavínája és a fölháborodás és megvetés orkánja kisöpörte a városból, ez egészen természetes. Mégis évekig tartotta pozícióját és sok viz folyt le a Dunán és a Dráván, amíg rájöttek, hogy az igazság szerkesztő, a szilenciumos fiskális és botránypolitikus nem szent, hanem — örült! Ha az a felelőtlen lelkiállapot, ami a bécsi revolvermerényletben kulminált, egyedül Budai Kálmán emberi tragédiája volna, nem kívánkozna e hasábra. De gondoljunk a magyarság tragikus történelmének 1918-tól napjainkig terjedő fejletére és gondoljunk borzadva arra, hány patológikus jelenség kísértett itt utcákon, gyűléstermekben és hírlapok fehér hasábjain! A közeleti szereplés és a politika amugy is rombolja az ingatag jellemet. Ebből a fülledt atmoszférából sarjad ki a cezaromania, az erkölcsi színvaktság, az önérdék győzelme a maganérdék fölött, a stréberség, a hisztérikus hiúság és gyűlölet, az irigység, a bosszúvágy minden nemtelen szenvedélye. Mi történik, ha ilyen túlfűtött lelki konstitúció terhelts is, vagy benne és gyáiban irgalmatlan betegség kigyói szísznek? A nemzeti élet megrázkódtatásai, összeomlások, forradalmi változások, a felelősség érzetének sulya egyenesen kiváltják a lélek és az agy lappangó betegségeit, az izgalmas hatások őrök, hajtják, provokálják a defektusos egyéniségek törtétesí vágyát, ágá-lását, fékezhetetlen szereplési lázát. Hány-szor dermedtünk meg külföldi és hazai politikusok, népribunok, publicisták és egyéb tényezők eszelekedetei láttán: örület, szadizmus, eszeveszettség, — mondtuk, nyöszörög-tük, vagy gondoltuk. A tömeg ösztöne pedig a legjobb útmutató. Hátha igazunk is volt? Ki igazodik el az aberációk, elváltozások és rezdülések rejtelmes műhelyében, az agy hajszálfinom sejtjeinek és a lélek hétpécsettől elzárt rekeszeinek labirintusában? A Népszövetség szószékéről államférfni fenomének hirdetik a józanság, elfogulatlanság, böles tárgyilagosság, egészséges gondolkodás Euró-pát megváltó dicsőségét. Ha egyszer egyik- nek eszébe jutna az esztelenység: kitiünő tudó-sok vizsgálják meg világzszerre a közeleti szereplők elmeállapotát! Talán semmi sem változna, talán sok helyüft sok minden meg-változna? Ki tudja?...

létesíttem, ilyesméről már azért sem lehet szó, mert ő most a Bethlen-kormány tagja, ilyen megállapodás létesítésére pedig miniszteri minőségében nem érezték magát jogosultnak.

A püspök kijelentette még, hogy egyelőre nem mondhat többet reformtervezetéről, amelyet Mayer János valószínűleg a napokban vizsgál le Inkérek Bethlen István gróf miniszterelnök-

höz. Abban az esetben, ha a program fontos részleteiben nem sikerül politikai megállapodásra jutni,

ő maga fogja nyilvánosságra hozni a reformtervezetét.

Amennyiben a megállapodás sikerül, a tervezetnek a nyilvánosság elé bocsátása a miniszterelnök feladata.

épített. A miniszternek nagyon megértéssel a hely és megígérte a költségekhez való hozzájárulást. Az építkezés előreláthatóan tavasszal indul meg.

Vasárnap díszes Gyulai Pál-ünnepélyt rendezett Leányfalun a Leányfalusi Társadalmi Egyesület és a Leányfalusi Törzs

(A Reggel tudósítójától.) A Leányfalusi Társadalmi Egyesület és a Leányfalusi Törzs kiasszony napján Gyulai-ünnepélyt tartott. Vámsóly Zoltán egyetemi tanár megnyitóbeszéde után Gyulai-Fodor Ilonka, a költő unokája mondotta el az „Éjféli látogatás”-t, majd Surányi Miklós tartotta ünnepi beszédét:

— Irodalmi ítélelő volt Gyulai. A múlt század derekán egyetlen elismerő szavával ő osztogatta a magyar Nobel-díjat és a magyar irodalom égboltozatán olympusi hatalommal ő mérte ki a siker és a dícsőség határát. Az író, ha iri, egyik szemével Gyulai Pál felé nézett és reszkető aggodalomban volt, vajjon írása tisztelet-e fog annak az elfogulatlan, tiszta megosztóhatetetlen és fűlösbrendű szellemnek, amely őrt állott a legnagyobb rendű esztétikai és kritikai elvek és legbiztább nemzeti hagyományok tornyán. Nem tört el a magyar irodalomban semmiféle szeményvesztést, blöfföt, dilettantizmust, oleso sikerhajhászt, semmiféle bálványimádást, de képmobolást és szentségtörést sem. Hol van Gyulai Pál, aki a magyarságnak teljes hitelességével és megfőllebbezhetetlenül megállapítan Ady Endre értékét? Hol van az a Gyulai Pál, aki akár jobboldali, akár baloldali írókat kizárólag csak tehetség szerint mérte?

Surányi Miklós előadása végeztével a közönség lelkesen ünnepelte. Utána Helvay Laura, a Nemzeti Színház tiszteletbeli tagja szavalt a Gyulai Pál nagy hatást keltő két költeményét, majd Tóth László, a Leányfalusi Törzs nevében bejelentette, hogy rövid időn belül jöjjék a Leányfalun Gyulai Pál szobrot. Végül Nagy Adorján, a Nemzeti Színház művésze, játszott a nagy drámai erővel Gyulai Pálnak a „Fén színház” című színpadi játékát. Dehután az erdei Gyulai-ünnep, a nagy költő kedvence kilátóhelyen folytatódott az ünnepség, ahol Kozma Andor, Vámsóly Zoltán és Badics László koszorúzták meg az emléket, majd Mikecz Károlyné szavalt.

Briand ma Genfben „páneurópai ebédet” ad, amelyen kifejté, hogy a nagy konföderáció érdekében mit kíván az európai kormányoktól

Genf, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Briand hétfőn ebédre hívta magához az európai államok első delegátusait, akik előtt fogja kifejtetni, hogy

a nagy európai konföderáció, az Európai Egyesült Államok megalakításához vezető uton mi az első lépés,

amelyet tenni készül és mi az, amit az európai kormányoktól kíván? A francia delegáció köréből nyert értesülésünk szerint Briand konkrét javaslatot a hétfői ebédén nem fog tenni, hanem inkább arra fogja kérni az európai államok képviselőit, hogy ők maguk tanulmányozzák a kérdést és jelöljék meg azokat a feltételeket, amelyekről véleménye szerint a nagy európai államszövetség megalakulása függ. Briand hétfői ebédjén Magyarországot vagy Apponyi Albert gróf, vagy Walko külügyminiszter fogja képviselni.

Páris, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A francia sajtó csalódással ir arroll, hogy Briand páneurópai tervét nem találta külföldön arra a visszhangra, amelyre számíthattak volna.

Az olasz expanzió kedv kevésbé egyezik Briand eszméivel.

Anglia egyedül a lefegyverzésre gondol és sokalja Briand idealizmusát. Párisban óriási érdeklődéssel várják Stresemann hétfői beszédét, amelyet a „Temps” vasárnap este az egész iniciatíva szempontjából döntő fontosságúnak mond. Mindenki azt hitte, hogy Amerika fanni fog az európai gazdasági szövetség eszméjétől és riválisát lát benne.

meglepetésszerűen éppen az amerikai sajtó és közvélemény lelkesül legjobban a gondolatért.

Vass miniszter bejelentette az orvosi rendtartás megalkotását a vasárnapi orvoskongresszuson

Pécs, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Vasárnap tartotta meg az Országos Orvosszövetség harminckettedik kongresszusát, amelyen sokszáz orvos és Vass népjóletti miniszter is megjelent. Az elnöki megnyitóbeszédét Csilléry Andris mondotta, hangsúlyozva, hogy a kongresszus abban a városban állt össze, ahol csákor a magyar tudomány bölcsője ringott. Azután így folytatta:

— A sok megvitatásra váró probléma között talán legelőgőbb az orvosi társadalmi mai súlyos helyzete. Nyakra-főre szaporodnak a betegsegélyező- és önszegélyező egyletek, amelyeknek rendszerre hozza magával, hogy

az orvosi ténykedés lassanként árcikké lljelet

amely potom pénzért szállítható. Távol áll tőlem, hogy ezt a társadalombiztosításnak nálunk a közelmúlban kifejlesztett rendszerére vonatkoztassam. Ferde helyzet az, hogy Magyarország 7200 orvosa közül 3200 Budapesten működik és csak 4000 telepedett le a vidéken. A helyzet ma az, hogy az orvosi pályán is túlproduktió áll elő. Nincs semmi célja, sőt

veszedelmes a diplomás emberek számának növekedése, azért, hogy diplomával a zsebükben 60–80 pengőért irnokoskodjanak.

Sajnos, be kell vallanunk, hogy a megébtí nem tudó orvost sokszor ráveszik az orvosi etikával ellentétben álló cselekedetekre.

Mintán Entz professzor üdvözölte a népjóletti minisztert,

Vass József

állott föl szólásra:

— Van-e valaki — kérdezte beszédében —, aki azt állíthatja, hogy az egészségesség, amelynek semmi köze a nemzet egyetemességéhez és a magyar jövőhöz. Mi valamennyien, orvosok — magamat is orvosnak számítom — azon az állásponton kell hogy álljunk, hogy nem szabad az egészségünket az általános szociálpolitikából kizárni.

Ha az orvosi rend logikus akar lenni, akkor nem foglalhat állást a szociális biztosításoknak egészségügyi vonatkozásaival szemben.

Nagy hasonlatosság van az orvos és a katolikus pap hivatalása között, mert az orvos és a beteg, a pap és a gyónó hívó között ugyanaz a viszony, mindegyik föltárja életének titkos redőit. Nagy baj volna, ha a magyar orvos leszálna püedestálljáról, vagy csak egy lépéssel is közelebb jutna az élet tájékozatlansághoz, amelyekből a társadalom bizalma kiemeli. Az orvosi rendnek meg kell tartania etikai jellegét és ügyelnie kell értékre.

Szükség van az orvosi rendtartás megteremtésére.

nehogy amit a nagy elődök szerettek, azt az utódok eltékozzák. Az elhunyt tizenöt esztendőben az orvosok könyvekkel a szemükben, talán korgó gyomorral, stopptol nadrágban, kényesedett könyvekkel dolgoztak, de hűen a nemzet tradíciójához.

Tanárky Árpád főtitkári beszámolója után Kovrig Béla egyetemi magántanár a lakás-kérdés szociális vonatkozásairól és a rokkantbiztosítás szociális lakáspolitikájáról tartott előadást. Fejlesztés Béla a lakás-kérdés egészségügyi vonatkozásairól, Császár Ferenc mérnök a lakásépítés módszereiről szólott. Gerlóczy Zsigmond egyetemi tanár a falu- és tanyalakások politikai problémáiról, Paraszin József a lakásokról és a tuberkulózisról, Heim Pál egyetemi tanár a lakáshigiénéről és a gyermekvédelemről beszélt. Korbolt László, Tamássy Béla és Szabó Géza felszólalása után a jövővi kongresszus helyét Miskolcban állapították meg. Délben ötszázterítékes bankett volt, amelyen a kongresszus vendégeinek nevében Huszár Károly tartott beszédet. A haza ottárandul — mondotta — nem azt kell keresni, ami a magyartól elválassza.

Sem életfőfogás, sem vallás, sem foglalkozás nem lehet válaszfal a haza falai közt.

Huszár után Csilléry, Scholtz államtitkár és Nendreich polgármester szólaltak föl.

A bankett után Vass miniszter Scholtz államtitkárral megtekintette a Meesek oldalán, az ugynevezett Jókut vidékét. Baranyamegye már régóta tervezi, hogy a Meesekben hatszázégyes tüdőbetegszanatóriumot épít. A megye már megszavazott 600.000 pengőt a sanatórium céljaira, a város pedig tizenkétkilométeres utat

Szivenszurta héthónapos gyermekét, mert elhagyta a felesége

Bécs, szeptember 8.

A bécsi távirati iroda jelentése: Stodal Miksa 29 éves munkás vasárnap a stadlauer hídközében hosszabul azért, mert felesége elhagyta, szivenszurta héthónapos gyermekét. Stodal önként jelentkezett a rendőrségen.

Egy új puderről

A hölgyek körében forradalmat jelentő találmányról referálnak az amerikai és francia újságok: egy olyan puderről van szó, amelynek minden egyes szemcséje a legfinomabb arckrémnel van burkolva. Az arcbőrön ráncokat előlőző és az arcbőr kiszáradt pudert helyett a bőrkonzerváló és szépítő krém kerül az arcra, a legcsodálatosabb szépítő hatást fejte ki, olyan csodás hatást, amely addig elképzelhető nem volt. A krém nemes, bőrtápláló anyagot az arcbőr azonnal magába szívja és a bőrfőliletlen visszamarad; az egyenetlenség, diszkrétén minden bőrtisztáltságot tökéletesen fedő pudert. A pudert neve: Fifth Avenue Powder Cream. Azért Fifth Avenue, mert a newyorki Fifth Avenue-beli dollármilliomosok és moziistárok használják.

Váltóhitelt folyósítunk

dolozói fedezetre, autóra, ókszerre, szőnyegre, zongorára és egyéb kereskedelmi áruira

Jelzálogkölcönsőket

II. helyre is előnyösen folyósítunk

BANK- ÉS ÁRUFORGALMI VÁLLALAT
Budapesti V. Nádor-utca 30. szám

ABBAZIA HOTEL
AUGUST
PENSIONE
Magyar konyha!
Magyar tulajdonosok!
Mérsékelt árak!
Központi fekvés,
strandfürdő, hajóállomás,
kurpark
16szomszédságában

Dr. KAJDACS szakorvos,
rendel: 10-4 és 7-8-ig
férfi- és női betegeknek
VII, József-körút 2. szám

NÓRA cipőgyár
eladási telepei
áruinak formáival, minőségével,
gyári olcsó áraival
vezetnek!
Közismert iskolacipők raktáron
Erzsébet-körút 38 Baross-tér 16

A tanszabadság védelmére nemzetközi egyezményt követel a Népszövetségtől

Carton de Wiart gróf volt miniszterelnök, a belga katolikusok vezére

Genf, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Carton de Wiart gróf, volt belga miniszterelnök, a belga katolikusok vezetője, a Népszövetség II. bizottságában szombaton este igen erőtlen beszédben foglalt állást az egyetemi oktatás szabadsága mellett.

A volt belga miniszterelnök a Népszövetség figyelmét arra a vitás helyzetre hívta föl, hogy az európai államok egy része nem ismeri el saját általánosan elfogadott egyetemen szerzett diplomáinak érvényességét s az oklevelek nosztifikálása elé akadályokat gördít. Az európai szellemi együttműködés kerekasztala ez az állapot s azt indítványozta, hogy a Népszövetség a kérdés alapos tanulmányozása után igyekezzék olyan nemzetközi egyezményt létrehozni, amely a külföldön szerzett oklevelek érvényességét biztosítsa. Ha a belga katolikusok vezetőjének ez a javaslata megvalósul, ennek Ma-

gyarországon is igen erős visszahatása lesz, mert

ezzel automatikusan ledőlt az a kínai fal, amelyet a numerus clausus, az egyetemi hallgatók számának megszorítása s a Herrmann-féle mérnöki rendelet és egyéb rendelkezések a tehetségek szabad érvényesítése elé emeltek.

— A helyzet ma valóban rosszabb, mint a középkorban volt — jelentette ki Carton de Wiart gróf A Reggel tudósítójának —, a középkorban mindenki azon az egyetemen tanult, amelyen a legnagyobb képzettséget vélte megszerezni. Ma elzárják a futsávokat attól, hogy nagy külföldi egyetemre menjen és ott igyekezzék igen alapos és modern képzettséget szerezni. Ez a visszas állapot kényszerített engem arra, hogy a kérdést a Népszövetség elé vigyem és remélem, hogy a kérdés az európai kultúrára való nagy fontosságát tekintve, hamarosan meg fog oldódni.

Henderson az optásügyről csak jövő januárban tesz jelentést a Népszövetség tanácsának

Genf, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A Népszövetség tanácsának pénteki ülése, amelyen az optásügy új előadójává Henderson angol külügyminisztert választották meg, tulajdonképpen az immár évek óta húzódó ügy

újabb elhalasztását

vonja maga után. Henderson nem ismeri ezt a kérdést és így természetes, hogy hosszabb időre van szüksége a hatalmas anyag áttanulmányo-

zásához meg akkor is, ha a külügyminisztérium jogi tanácsadója, Sir Cecil Hurst, segítségére lesz. Előrelátható tehát, hogy Henderson az újonnan megválasztott tanács egyik jövő heti ülésén be fogja jelenteni, hogy

konkrét javaslatát csak a tanács legközelebbi ülésén fogja előterjeszteni, amelyet 1930 januárjában tartanak.

Apponyi Albert gróf valószínűleg kedden fogja elmondani a Népszövetség plénuma előtti tervezett nagy beszédét.

Chalupni Mária,

a bécsi merénylő 60 éves nagynénje, aki Budapesten lakik, csak óvatosan beszél Budairól, mert „ha mindent elmond, fölakasztják“

Budai Kálmán dr.-t bécsi házigazdája is följelentette életveszélyes fenyegetés címén

(A Reggel tudósítójától.) Budai Kálmán dr. volt pécsi ügyvéd, aki a bécsi magyar követség sajtóelőadója, Ziegler Vilmos ellen merényletet követett el, mint ismeretes, az első rendőri kihallgatás alkalmával Chalupni Bélának mondotta magát. Most kiderült

a Chalupni-név rejtélye

is. Amikor Budai külföldre távozott, hogy ne kelljen leülnie a ragalmazások és becsületstírtések miatt rárólt fogházbüntetés, külföldről a beadványok százával kezdte ostromolni a pécsi bíróságokat s ezeket a beadványokat Chalupni Mária budapesti lakos útján juttatta el a bíróságokhoz. Pécsen nem tudták elképzelni, ki lehet ez a Chalupni Mária s miélete kapcsolata lehet Budairól, aki teljesen árvának és rokonsági embernek mondotta magát, amikor tizenöt évvel ezelőt mint járásbírósi jegyző került Pécsre.

Chalupni Mária Budapesten, a Királyhágó-ut 7. számú házban lakik

egy kis földszinti lakásban, ahol vasárnap fölkereste A Reggel tudósítóját. Öreg, lőpörödtől anyóka, mint maga mondja, nyolcvan éves. Megrezen, amikor Budai felől kérdezzük. Már tud az esetről. Amikor azt tudakoljuk, hogy miélete rokonságban van a merénylővel, alig hallhatóan felel:

— A nagynénje vagyok.

Függönyt horgol, selyemfüggönyt. Ebből él. Szemüve nélkül dolgozik. Az esetről nem akar beszélni.

— Csak a munka érdekelt, az a legjobb barát — szól és ismét kezébe veszi a tűt és a selyemszálat —

Facit svéd számológép a legtökéletesebb

Képviselet: Greinltz-Pirkner Rt. V. Nádor-utca 11. Tel.: Aut. 143-22

HELLER dobozmenthali

a munka elfeledtet mindent. Üldöztek szegényt.

horzaszto sokat szenvedett velem együtt. Miért? Nem, erről nem beszéltek, nem beszélhetek.

Lapja is volt. A „Dunántúli Újság“.

— Van belőle egy példány? — kérdezem, mert Budai azt vallotta Bécsben, hogy a „Dunántúli Déli Újság“ tulajdonosa volt, pedig ebből a lapból egy példány sem jelent meg. Negyedóraig is keres a szekrényben Chalupni Mária, végül is kijelenti, hogy a lapot nem találja, rossz a memóriája. Egy levél kerül elő, amelyben ezt írja Budai egyik ismerősének: „Nem lehet az alzó országban büntetlenül beletartani. Előjön az az idő, amikor az új világrand harcainak élén bevonulok Pécsre és akkor jaj nektek, jaj nektek, amikor az alzó ország fölfeled.“ — Az öreg nő esővízja a fejét, mártírnak tartja Budait.

— Nagy igazságtalanság történt velem — mondja —, ezt nem lehet letagadni. Hogy mi ez az igazságtalanság? Nem vagyok bolond, hogy elmondjam, nem vagyok jószág.

ha elmondom, fölakasztanak ...

Fölkapja a készülő függönyt:

Kérem: tekintse meg új őszi kirakataimat

RADÓ ALADÁR
Bécsi-u. Deák Ferenc-u. sarok

— En menekülök, kérem — mondja. — Nem akarom, hogy meghurcoljanak az újságban. Elég nem szép, hogy a Kálmán ügyét is megírták — és agódlva kérdezi: — Hazaengediek-e Kálmánt?

Battyán Béla

Budai ellen zsarolás és életveszélyes fenyegetés miatt is eljárás folyik Bécsben

Bécs, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) A rendőrség vasárnap tovább folytatta a nyomozást Ziegler magyar sajtófőnök merénylőjének életére vonatkozóan. Megállapítást nyert, hogy hónapok óta

Budai Kálmán ellen zsarolás kísérlete miatt is eljárás folyik és házigazdája életveszélyes fenyegetés címén is följelentette.

Budai, aki beteges, gyöngye ember benyomását kelti, ismételt kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy nem akarta Zieglert megölni, csak a vele történt igazságtalanságra hívta föl a merénylet a közfigyelmet. Budai előtt vasárnap kihirdették a vizsgálati fősárg csendésletét és hétfőn szállították át az országos törvényszék fogságába. Szembaja és testi gyöngyége miatt egyelőre

rabkórházban fogják elhelyezni.

A mecsbeszült sajtófőnök vasárnap jól érezte magát. A bálombájába hatolt gölyöt könnyű műtéttel eltávolították, ami némi hőemelkedést vont maga után. Ziegler néhány nap múlva ismét elfoglalja hivatalát.

Az új párisi Rotschild-színház megnyitó darabjából

külpolitikai okokból kihagyják azt a jelenetet, amelyben Foch marsall a fegyverszünetet kérő német delegációt fogadja

Páris, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Az évad elején nyílik meg tudvalevően Párisban Rotschild Henry báró örösi költséggel fölépített

hipermódern színháza.

A megnyitódarabot Rotschild a legnépszerűbb francia szerzővel, Sacha Guitryvel íratta meg, aki témájul a francia történelmet választotta. Rövid képekben Franciaország történelmi elevenedik meg a színpadon. Az utolsó képek egyikében Foch tábornagy is megjelent volna, mégpedig

abban a vasúti kocsiban, ahol a fegyverszünetet kérő német delegációt fogadta 1918 októberében.

A darabnak a jelenetéről tudomást szerzett a francia külügyminisztérium és a legnagyobb titokban, igen diszkrétan tárgyalások indultak meg

a jelenet kihagyása érdekében.

A Reggel tudósítója most arról értesül, hogy hosszas rábeszélés után Sacha Guitry enged a kívánságnak és tekintettel a külpolitikai érzékenységre, önként törli darabjából ezt a jelenetet.

Orskát vasárnap éjszaka ismét elmeklinikára szállították

Bécs, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Orska Mária, aki a múlt héten egy előkelő berlini szállodában kokainmámoriában ideg-rohamot kapott, néhány napl apólas után, amint ismeretes, elbocsátották a sanatórium-ból. A művésznő három nappal ezelőt Bécsbe érkezett, ahol állapotja ismét súlyosabbra fordult. Orskát vasárnap éjszaka saját becseregésével Wagner-Jauregg tanár elmeklinikájára szállították.

Orosz röptülök bombáztak egy mandzsuri város és 30 embert megöltek

London, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Churbini távirat szerint öt orosz katonai röp-pülőgép megjelent Pogranicsnaja városa fölött és az állomásépületre százal több bombát dobott le. A vasúti állomás romokban hever, a bombák harminc embert megöltek.

RONEO legszebben másol, legtökéletesebben sokszorosít

Képviselet: Greinltz-Pirkner Rt. V. Nádor-utca 11. Tel.: Aut. 143-22

Ha KÁLYHA, legyen „ZEPHIR“!
Arjegyzéket kérjen még ma, mielőtt tüzelőanyagot beszeresne
Kályha- és tüzelőgyára
Héber Sándor Budapest, Vilmos császár-ut 39

A finnországi hajókatasztrófiánál százharminc ember fulladt a tengerbe

Egész Finnország gyászol; a lapok vasárnap fekete keretben jelentek meg és minden templomban gyászistentiszteletet tartottak

Stockholm, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának távirata.) Vasárnap délutánig a Tammerfors közelében elsüllyedt finn gőzös mintegy

száz halálos áldozatát halászták ki a tengerből.

A tenger azonban még mindig újabb hullákat vet ki a partira, többnyire iskolagyermkek holttestét, akik Tammerforsban jártak iskolába és vasárnapra szünetet akartak fölkeresni a partmenti városokban. A halálos áldozatok száma pontosan még mindig nem lehetett megállapítani, bizonyos azonban az, hogy több mint 150 ember volt a gőzös fedélzetén, akik közül csupán 23-at sikerült megmenteni, úgy, hogy valószínűleg

a halálos áldozatok végleges száma 130 körül lesz.

A szerencsétlenül járt hajó kapitányát sikerült kimenteni. A katasztrófa lefolyásáról a kapitány a következőket beszélte el:

A nagy vihar következtében eleinte nem akartam elindulni. Amidőn azonban három hajó érkezett be a kikötőbe és legénységünk biztosított arról, hogy nem forog fönn komoly veszély, délután 1/3 órakor kiadtam a parancsot az indulásra. Alig néhány

perenyi ut után, a part közvetlen közelében, a vihar tombolása egyre erősebb lett.

Három méternél magasabb hullámforlaszok tornyosultak a hajó körül.

Az utasok rémületükben mentőöveket esatoltak testük köré és páni rémületben ijedten össze-vissza futkostak a hajó fedélzetén. A hajó teste 30 méter hosszú és 5 1/2 méter széles volt. A fedélzeten tartózkodók a hajó jobboldalán levő mentőcsónakokat rohanták meg, ami állandó a hajó egyensúlya megingott és egy hatalmas hullámapas után a hajó feloldaldra dőlt. A vad rémület erre még jobban fokozódott. A fedélzetre vezető keskeny lépcsőn szivettépő jelentelek játszódtak le.

A hajó elsüllyedése néhány perc műve volt.

Menekülni nem lehetett, mert a hideg vízben azok sem tudtak a hullámokkal megküzdni, akik egészen gyakorlott úszók voltak. A mentőcsónakok is szerencsétlenül jártak, mert az egyik csónak az elsüllyedő gőzös alá került, a másikat a hullámok elsodorták, a harmadik mentőcsónak fölborult.

Vasárnap valamennyi finn templomban gyászistentiszteleteket tartottak, az újságok gyászkeretben jelentek meg. Tammerforsban egész napon át zúgtak a harangok. Egész Finnország gyászolt a borzalmas katasztrófa miatt.

A fölmagasztalt szeparében, a Palermo-kávészálla egyik fülkéjében vasárnap leplezték le Ady Endre első budapesti emléktábláját

(A Reggel tudósítójától.) Egy félhomályos kávéházi fülkében, amelyben Ady Endre a „Minden titkok versei”-t írta,

vasárnap leplezték le a költő első emléktábláját Budapesten.

Az emléktáblát a Palermo-kávészálla tulajdonosa, Katona Kálmán állíttatta, azoknak az éveket emlékre, amikor Ady itt vetette papírra egy-egy hírlapi karcolatát és a szomszéd szerkesztőségekből és kávéházakból ebbe a sarokba gyűjtette köréje író, szociológus, művész barátai. A vasárnapi ünnepségen az Újságírók Egyesületét Pakots József, Roóz Rezső és Wali-kovszky Károly képviselték és a költő fiúvere, Ady Lajos is föluzott egy órára Budapestre, hogy jelen lehessen a leleplezésen. Az ünnepség elején Fehér Artúr „Aki a helyemre áll” című Ady-verset szavalta el, majd

Révész Béla

mondott emlékbeszédet.

— Kávéházban jöttünk össze, hogy Ady Endre emléket ünnepeljünk — kezdte. — Találkozó a költővel a páholy előtt, ahová pihenőre betért, ivarszállal világot, máskor a versét írta; redakciós parancsra, honoráriumért, az aktuális pillanatok szüntelen szolgálatában. A randevu a pesti kávéházban, úgy érezzük, illő keret az alkalom számára, amiért összejöttünk. Aktuális emberek gyűjtőhelye a csar-

nok, ahol a feketét a piros élet zugában szervirozák; loholó emberek lobognak erretájt, mint a kigyulladt csillárok; a sző fűrgén koccan, mint a teke rugalmas golyói; áramlás, sürgős a kávéházban, melynek minden mozanata a történő élet és ez az élet most körülölel a páholyt, hogy visszamelje sodrába a költőt. Kényes tájék a kávéház. Falaira csak olyan cegéretet függeszt, amelyek érdeklik az elevenkedő emberek guszúsát, nyét. Hirdetik a tokaajt, amelynek esőpíjében fűtélzet a magyar valkán, a hegytetőt az aljaig; hirdetik a Moet et Chandon-t, amely váltja a tündéri látványokat a fako spekulációk körül és

hirdeti a kávéház Ady Endrét, mert iz és tűz az emberek kedvére.

Itt, a vallomások emelvényén szót kell ejteni arról, hogy éppen most nagy Ady-viharzás van az országban. Eppen most... Ez annyit jelent, hogy Ady előljár eseményeinkben: álmaiakat, feltörő indulatainkat az ő génusza körül éljük. Eppen most... Így látjuk, montjuk a halála óta annyiszor, amikor az Ady-viharzás előntötte az elméket, lelkeket. Megújuló termékenység, amelynek testi emulása föltámasztás volt és ime, a földi mását rafaaraják a mündszent, zilahi, váradai és pesti falakra, bronzalakját elhelyezik a temetőben és nem engedik meghalni azt, aki ennyire robusosan tovább él, velünk él...

A fölmagasztalt szeparé

majd megzajlik Ady körül, aki szerette az ilyen szeparáló sátor. Jönnek majd az elvonulók, akikről Ady mondta: „Itt valahol, ott valahol, esett, szép szomorú fejekkel négy-öt magyar összehajol”, ide-menekednek a párok, akiket Ady biztat: „Szajon-mellen, karban, kézben, elfogyni az ölelésben, ezt akarom” és jönnek majd coruzával, papírossal, új szárnyalással az iradékok, akikről Ady tudja: „Ehe a Szónak, ehe a Széppnek hajj titkeket”. Minden szerzet ismerős Ady udvarában... Rámattattunk a fülkére, ahová Ady, ime, visszakerült. A kérés ur, aki

hódott a páholy előtt, a Piteax-tradíciót ópolja és megérdemli az iradalom köszönetét.

Révész Béla költő, nagyhatású, emlékbeszéde után lehallat a lepel Ady Endre emléktáblájáról. A babérkoszorúval körülfont, hatalmas bronzplakettől, amely Bokros Dezső szobrász műve, Ady alottas fájdalom arra révül le a kávéház faláról, jobbról és balról a víziós Ady-profilok végtelenbe futó sorával...

Csüörtökön lesz ítélethirdetés Pecha cseh vasutas ügyében, amelynek ma délelőtt kezdődik a főtárgyalása

(A Reggel tudósítójától.) A budapesti honvédtörvényszék ma délelőtt kezd meg Pecha Fencel cseh vasutas és Tóth Jánost fuvaros kénkedési ügyének főtárgyalását, amelyet igen nagy érdeklődés előz meg. A csehszlovák hatóságok még az utolsó pillanatban is közbenjártak, hogy Pechát a főtárgyalás megkezdése előtt szabadlábra helyeztessék, e kísérletek azonban nem jártak eredménnyel. A főtárgyalást Kovács Béla hadbíró-őrnagy vezeti és

a honvédtörvényszék indítványára a honvédtörvényszék minden bizonnyal zárt tárgyalást fog elrendelni.

A főtárgyalás, beavatott helyről szerzett értesülésünk szerint, négy-öt napot vesz igénybe, vagyis

ítélethirdetésre csüörtökön vagy pénteken kerül a sor.

Pecha Vencelt Cseh Endre, Tóth Jánost Rónay Jenő védi.

Galsworthy, Chesterton, Thomas Mann, Ferrerót jelölik a Nobel-díjra

Stockholm, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójától.) A svéd sajtó az ideji irodalmi Nobel-díjjal foglalkozik. Az egyik lap szemere veti a svéd akadémiának, hogy a díjak odaítélésénél politikai szempontok vezérlik és hogy emiatt sok érdemesebb jelöltet mellőz. Az ideji angol jelöltek Galsworthy és Chesterton. Ez utóbbit főképpen az akadémia támogatja. A német jelöltek Thomas Mann és Ricardo Huch. A lap valószínűnek tartja, hogy a díjat Ferrero olasz történettudósnak ítélik oda. Franciaország jelöltje ez évre Martin du Gard.

HÜVÖS nyári estéken nélkülözhetetlen a felöltő, raglán átmenetikabát

Vásároljon készen vagy rendeljen mérték után

WIDDER fé fiszabónál

VI. Városház-utca 20. szám. — Telefon: Automata 880-20

„POLGÁRI OTTHON”

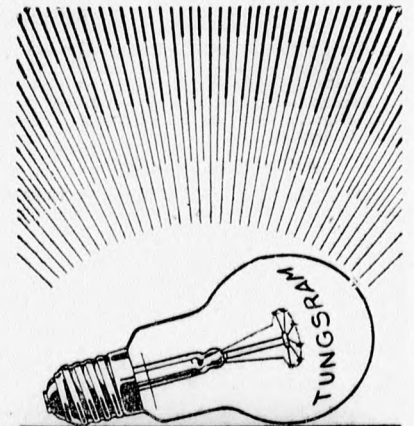
LAKBERENDEZÉSI ÉS HÁZTARTÁSI VÁSÁR

VÁROSLIGETI IPARCSARNOK

BUTOR, LAKÁS- ÉS HÁZTARTÁSI CIKKEK, MODERN HÁZTARTÁSI GÉPEK NAGY VALASZTÉKBAN

NYITVA EGÉSZ NAP SZEPTEMBER 15-IG. — BELÉPŐDIJ 50 FILLER

FELÁRU VASUTI IGAZOLVÁNY A MENETJEGYIRODÁKBAN VAGY A VÁSÁR- IRODÁBAN

TUNGSRAM

Ideális nyári utókura a

Siesta-ban,
saisonengedmennyel.
P. A. 501-60

Zongorák, planinók

legjobbak
legolcsóbbak
legkönnyebb feltételekkel

Reményinél

Budapest VI, Király-utca 58-60. szám

Az ügyészség a Földhitelbank bűnügyében több adat megállapítását kérte

(A Reggel tudósítójától.) A Földhitelbank ügyében, amint ismeretes, a hitelezők közül **többen bűnösödést följelentettek a rendőrségnek**, amely a nyomozás befejezése után az iratokat az ügyészséghez tette át. Az ügyészségen **Auer főügyészhez** kerültek az iratok, aki az iratok áttanulmányozása után szükségesnek tartotta

a nyomozás kiegészítését

s főleg annak megállapítását kérte, hogy

a bank mely időpontban került fizetékép-

telenségi helyzetbe s hogy a mérleg adatai megegyeznek-e a könyvelés adataival.

A rendőrség a nyomozás kiegészítését a maga hatáskörében nem végezhette el, mert a Földhitelbank **revíziója** alkalmával a mérlegekre és üzletmenetre vonatkozó adatokat a Pénzügyi Központozhoz jutottak. **Ezért a rendőrség megkereste a Pénzügyi Központ revizori osztályát, hogy az ügyészség által kért kérdésekre a választ adja meg.** A Pénzügyi Központ a kívánt fölvilágosításokat néhány napon belül megadja.

Beszélgetés Klebelsberg miniszterrel a csöndes hidegkúti villában, a mai magyar ifjuság jövőjéről, kilátásairól, erényeiről és hibáiról

„A magyar nép most halad át a műveletlenségből a műveltségbe, féluton megállni, az a halál volna!”

(A Reggel tudósítójától.) Hidegkút főúteja felső végén, kis falusi templommal, fülepte temetővel, régi sírkövekkel szemben embermagasságú sárga fal. A köfalon túl nem sejtett látvány: **barátságos, csontszínű kúria a száz év előtti kor klasszikus egyszerűségében, nagy arcajólakkal, amelyeket beölelnek a háza a világosság; szépségesen elhúzódo park miniatűr domboldalakkal és apró lankákkal, amelyekben tüzesen virít az ősz, a sok piros, sárga, kék és bíbor virág.** Ez a magányos kert, ez a nemes és magyar otthon, ahol az ember a horatiusi órák eszindjét véli hallani:

Klebelsberg Kunó gróf hidegkúti nyaralója.

— Hat évvel ezelőtt vettük ezt a kis villát — mondja a házigazda —, azaz hogy **felésgemnek voltam, mert kissé betegeskedtem.**

(A grófné finom alakja, szőkésen ősz haja, arcából kivilágító kék szeme, könnyed járása most tűnt el az egyik kertrengő ajtón.)

— Szeretjük ezt a házat — folytatja a kultuszminiszter. — Itt nyaralunk minden évben, amióta a miénk s az év nyolc hónapját itt töltjük. Szeretem a pesti nyarat. Különben is azt tartom, hogy

közhivatali viselő ember magaviselettel is járjon elől.

Takarékosságot hirdetni és külföldre vinni a szegény pengőt, ezt nem szabad a mai viszonyok között. Tanulás vagy előírt gyógykezelés kedvéért menni idegen országba, az persze, más lapra tartozik. **De üdülni vagy szórakozni csak itthon szabad! Vass József is mindig Pesten nyaral...**

Végimentünk a földszint tágas szalonjain, a grófné nagyvirágos, vidám butorai között s helyetünk a gróf dolgozószobájába. Mennyezetig érő köny-

vespolé. Az egyik sarokban rádió. Három különböző emlék három Klebelsbergéről: az egyik — Kunó gróf nagyapja — pénzügyminiszter volt. A másik, Klebelsberg Ferenc, Budavár visszafoglalásakor, a bécsi kapu bevételéért, 1686-ban kapta a grófságot. A harmadik, Klebelsberg Lénárt a mohácsi küzdelemért lett 1526-ban bírodalmi lovag. Az ablak előtt empire-asztalkán szép, modern bronzszobor: ülő leányvakt... A porosz kultuszminiszter ajándéka...

— Mindössze öt szoba — mondja Klebelsberg gróf. — Nekünk tökéletesen elég. Eredetileg Jankovich Miklós építtette, ugyanaz, aki József nádorral együtt a Nemzeti Múzeumot berendezte. Kétféle fa van kint a kertben. Jankovich-fák, amelyek százévesek és Majtényi-fák, amelyeket a későbbi tulajdonos 40 évvel ezelőtt ültetett. Igaz, van még harmadik féle fa is. Amiket én ültettem. **Igen, én itt minden szabad órámban kertészkedem.** Elmosolyodik.

— Elvezem Vergilius bukólikus örömeit. Földem nincs, tehát kertészkedem. **Elvezem azt is, hogy ez a kert nem közelíthető meg villamos-sal. Csak az jöhet, akít várok.** Vannak tudós, író, művész barátaim. Azok kijárnak hozzám, beszélgetünk. Nem lehet az, hogy aki egy nemzet kulturája élén áll, az ne legyen mélyebb, meghittebb kontaktusban a nép szellemi vezetőivel...

A reggeli esőnd, a verőfényben uszó ökönyvél, a kert tobzódo palettája most bizonyára arra invitál, hogy az ember az itt látható és sejthető élet ezer apró mozzanatáról halljon és beszéljen. De az újságíró magával hordja a közelet idősebb problémáit. — Hogy van az — vetem föl a kérdést —, hogy

manapság újra annyian mennek jogásznak?

Hogy mérnöknek, építésznek, orvosnak, tanárnak annyival kevesebben mennek? Ugyanugy tulteng a jogászság, mint 67 után...

— **Optimista vagyok — feleli Klebelsberg gróf —, de a magyar faj sok ragyogó tulajdonsága mellett azért meg kell látnom egyes hibáit is.** A magyar ifjuságban sok komolyság mellett bizony megvan az a törekvés, hogy a pályaválasztásnál ne annyira a hajlam, mint inkább a munka válfaja döntson, vagyis szereti azt választani, ami a legkönnyebb.

A jogi tanulmányok pedig aránylag könnyűek. Különösen úgy, ahogy azt az ifjuság nagy része föl fogja. Eppen tegnap beszéltem az egyetem rektorával: **szerinte a jogi szemváriumon nem is jelentkezik a hallgatók.** A vidékiek otthon maradnak, a budapestiek se mennek be az előadásokra. Azt hiszik, hogy az anyagot megtanulhatják könyvből. Ennek természetesen, bukdácsolás a vége. Amikor végre valahára megvan a diplomájuk, ezek lármáznak a legjobban. Hogy így és úgy, nem tudnak elhelyezkedni. Én nem egyszer utánajártam az ilyen

hangosoknak: ezek voltak a legrosszabb tanulók.

Nekem ne mondják, hogy kitünő tanuló volt az egyetemen az a jogász, aki utóbb, diplomásan, elment sírásának...

Azokról is mondhatnék egyetmást, akik **diplomátlanok** indulnak. **A diplomátalpa a legrosszabb jogi pálya.** Illusztrálja a helyzetet: egy anya járt nálam nemrégiben, küldjém ki a fiát tanulmányokra Párisba, a fiu diplomátának készül. Kérdezem, **tud-e a fiu franciául? Nem, feleli az anya, nem tud franciául, épp ezért kéri a párisi kiküldetést...** Hát ez az. Ez a legelegánsabb pálya, szerintük, a legkisebb munkával jár. Nem kell törnie magát a diáknak, mint a műegyetemen, nem kell bonyolnia, mint az orvosi szakon. **A kényelmes életmód mellett lehet strandon, bárban vagy szerényen: moziban szórakozni...** Kijelentem, **ezeknek valóban semmi reményük arra, hogy elhelyezkedjenek. Sőt erre**

éventul mind kevesebb reményük lesz, mert téves az a hitük, hogy minden miniszteriumban elhelyezkedhetik a jogász.

Jogásznak — a bírói karon és az ügyészségen kívül — csak az igazságügyminiszteriumban van helye. A többi miniszteriumokban a saját reszszortnak megfelelő szaktudás kell, például szociálpolitikai, mezőgazdasági, mérnöki, pedagógiai, esztétikai. Minden területen megkivánjuk a szaktudást. Ezt tudomásul kell venni. A szülőknek pedig meg kell mondani: szlop!

Klebelsberg gróf elhallgat egy perere és mint széljegyzetet, kevésbé hangsúlyozottan folytatja:

— Emlékszem, ifjuságom idején ugyanigy volt. **Egyébként a helyzet nem épp nálunk a legrosszabb.**

Romániában például 34.000 egyetemi hallgató van, nálunk 10.000 sines...

— Hogy van az, kegyelmes uram — kérdezem —, hogy nálunk bizonyos szakokra szinte kizárólag csak nők jelentkeznek?

— Ez összefügg a könyví pályaválasztás kérdésével. Magyar nyelvre, történelemre épp elég tanárjelölt van. Az ifjak azt képzelik, ezen a szakon csak egy kitesít kell kimélyíteni, amit már a gimnáziumban tanultak. **(De, például, ábrázoló mértanra nem lehet elenyedő középiskolai tanárt találni!) Az idegen nyelv is nehéz tantárgy.** Tanulni kell! Így esik, hogy

az egyetem angol, francia, olasz professzorainak Mária és Erzsébetek a hallgatói, nempedig Jánosok és Péterek.

Épp ezért mindezekből az egészségtelen tünetekből kiérlelődött bennem az elv: **nem kívánatos, hogy szegény ember tehetségtelen gyermeke tanuljon.** Hogy a gazdag ember tehetségtelen gyermeke tanuljon; **azt semmiféle eszközrel nem tudom megakadályozni. Nem jut be magyar egyetemre, kivéskik külföldre...** Ellenben **igenis, minden igyekezéssel azon kell lenni, hogy a szegény ember tehetséges gyermekeit tanulmányjában előmozdítsuk.**

— Nem méltóztatik gondolni, hogy a mi agrár-országunkban a szellemi proletáriátus levezetésére hasznos dolog volna

mezőgazdasági pályákra fokozottabb mértékben kiképezni az ifjuságot?

Megkönnyíteni, hogy képzett emberek például kertészettel, szőlészettel, baromfitenyésztéssel, méhészettel, tejgyümölcstermeléssel foglalkozzanak?

Klebelsberg bólint, **ellenben** azt mondja:

— Ez nem tartozik az én reszszortomba. Azaz

MÁR
havi 19.- pengőfőtől
kezdődőleg 12—16 havi részletre
KAPHATÓK
A VILÁGHÍRŰ FÖLÜLMULHATATLAN
„HIS MASTER'S VOICE”

GRAMOPHONOK
a most kezdődött részletfizetési akció keretében
a magyarországi vezérképviseléségnél
Budapest IV, Kristóf-tér 3. szám
és minden jobb szaküzletben

Grünbaum
leányka- és fiu-
intézetű ruhái
és boykabátjai
bámulatos olcsók,
óriási választék!
Király-utca 13
Női és leánykonfekció-nagykereskedés

Fényves
Rendkívül
jutányos ajánlatunk!
Csak amíg ezen készlet tart:
Férfiing selyemfényű poul-
linból, végig egy
anyagból, 2 darab
divatgallérral, mell siffonnal bételeve,
fehér, krém, drap, fraise és lila alap-
színekben, saját szín-
ben mintázva . . . P **6.50**
Postán utánvétellel bérmentve szállítunk
Gálvin-tér 7 Andrassy-ut 4

hogy csak igen kis mértékben: a gazdasági népiuskolák képesen. Ott, fölünk feltehetőleg, előmozdítjuk ezt az irányt. De a fölsőbb gazdasági tanfolyamok a földművelésügyre tartoznak. Nem lépek át resztornt határait...

Szélyes szél kapazkodik a fák karjába s egy biborvirágos dáhlit leszikit karójáról, elteríti a földön. A kultuszminiszter odasiet, letérdel, föllemeli a virágot, visszakötözi karójához friss hánccsal... azt mondja:

— Ezek hálásabbak a gondozásért, mint az emberek. Azt mondják a megaláztatás, Hidegkuton nem terem meg a füge. Kiválasztottam egy déli falat, ahol nem fú a szél, de tűz még télen is a nap — és ime, Hidegkuton megtermett a füge. Tele van az ág gyümölcsevel. A rózsaszín lilium (virágritkaság) nem akart itt gyökeret verni, leástam két méternyre, beeresztetem a gyökerét. Öt évig csak levelet hozott. Az idén gyönyörű rózsaszín virágja van. Sehol nem lehet oly mélyen gondolkozni, mint kertészkedés közben az ilyen esőndes kertben...

Százéves fa árnyékába értünk. Klebelsberg gróf most már szinte nyughatalan temperamentummal folytatja:

— Éppen most kell nagyon sokat gondolkozni. Most ér véget a huszas évek kulturpolitikája.

E tíz év kulturpolitikája pár szóban foglalható össze: pótolni kellett a háború deficitjét. Rendkívül sok irányban. Ez az éra most ér véget. Küszöbön áll a harmincas évek kulturpolitikája, amely más lesz, de tudni kell, hogy milyen.

Az egész világ kulturális térre koncentrál.

dik. Mindenütt lázasan készülnek és még az Újvilág is Rockefeller-alapítvánnyal, ösztöndíjjal segít előre a szegény Európát. Tudni kell pontosan, kulturális téren mit csinál ma Amerika, Németország, Anglia, a skandináv államok és mind a többiek; és meg kell sejtetni, mit fognak cselekedni holnap.

A kulturpolitika azért nehéz, mert a rossz eredmények nem jelentkeznek rögtön.

Csak barometerszerűn lehet megsejteni, hogy mi lesz a jövőben a helyes vagy az elhibázott kulturpolitika. Az elkövetett hibák eredményei csak 15–20 év múlva jelentkeznek, de akkor irreparábilisak s egy új generációnak kell jönnie, hogy jóvá tegessék a tévedést. Volt idő, amikor a sebességet a sas röptéhez hasonlítottuk, későbbi időben: a gyorsvonathoz. A mai kultúra előretörésének sebességét csak a röpülőgép és a rádióugrások szárnyalásának gyorsaságához hasonlíthatjuk. Németország e pillanatban olyan esukott röpülőgépet konstruál, amellyel 12–15 kilométernyi magasságba emelkedhessék az ember, anélkül, hogy orr- és fülvérzést kapna...

Vajon a legnagyobb elérhető magasság korczájában — mi terülünk el a földön?

A magyar nép most van abban a stádiumban, hogy a műveltségéből álmegy a műveltségbe. Most nem félünk. Félünk megállni? Ez a halál volna!

... A karójához frissen kötözött dáhlia hímbeledzik a szélben...

Dénes Zsófia

kell arról, hogy ezeknek az ellentétnek megoldására békés eszközök álljanak rendelkezésre. A Kellogg-szerződésnek nagy érdeme éppen abban áll, hogy erre rászorítja a hatalmakat. Véget kell vetni annak az áramlatnak, amely az utóbbi időben agasztó módon jelentkeztet és amely arra irányul, hogy a nemzetközi biráskodást visszaszorítsák, hatályosságának körét megszükték, sőt még érinthetlenségét is kikezdi. Az igazságosságny nyuvró béke uralmát halálisan sujtaná ez a főkérvés. A Kellogg-szerződés értékét csökkentik azok a föntartások, amelyek egy hatalmak aláírásukhoz fűztek. Így egyes államok, köztük és a kisantant államai az ugynevezett semlegességi szerződések tekintetében élték föntartással.

Ennek a föntartásnak a terjedelme egyáltalában meg sem ítéhető, minthogy ezeknek a semlegességi szerződéseknek katonai záradékai nem ismeretesek. Merész dolog volna azt állítani, hogy a mostani nemzetközi jogi állampólökélete lenne. A békeszerződéseket a győző hatalmak egyoldalúan kényszerítették rá a legyőzött hatalmakra. A háborus szellem még nem mull el annyira, hogy ennek a kérdésnek szemébe nézhessenek. Bizonyos azonban, hogy a béke biztosításának művét csak akkor fejezik be, ha az illetékes tényezőkben föllikerekedik a tárgyilagosságnak és az őuralomnak a szelleme, ami lehetővé teszi, hogy a háborus légkörben megteremtett szerződések kellő fölülvizsgálat alá vonják.

Látványosság a Károly-köruton

Ez a látványosság — egy üzlet. Az embernek komolyan örül szíve, ha látja, hogy a mai keserves gazdasági viszonyok között vannak még emberek, akiknek kedvük és szívük van építeni, teremteni valamit, szebbé, kedvesebbé, nagyravirágosabbá tenni azt a mi szép és egyetlen Budapestünket. Szombalon nyílt meg a Károly-körut 12. szám alatt Fehér M. Miksa férfiruházata és ariszabósága. Emögött a szürke mondat mögött azonban egy Broadway-portálé áll, transzparenszekkel és íclámpákkal, cemeletes kirakattablakkal az utcára, belül pedig a férfifűzőkésnek egész kis birodalmával. Az úri magyar közepestatút szeretném öltöztetni — mondotta Fehér M. Miksa e sorok írójának. S valóban amit és amennyit nyugtató tud és nyugtató akar, az a mai viszonyok között palódsággal szencziószámba megy. A kész és félkész öltönyökön, raglazonon, esőköpenyeken, télikabátokon, bundákon és bebecsenek kívül a szövetek légiói állnak rendelkezésre, amelyekből már 150 pengőért készült férfiruhát a legelőkelőbb kivételben, 200 pengőért pedig már személybeszél is. Artisztikus kis próbafűlkék sorozata áll rendelkezésre a publikumnak, a legjobb pesti szabóságok vezetése alatt álló szabószattal együtt, kitűnő, előzékeny úri kiszolgálás, megfellelően annak az elvnek, amely az úri magyar közepestatút szeretné türesközönségnek oda-csalogatni ebbe a valóban fényes, valóban nagyravirágos, dimenzióiban, szellemében és gazdaságában egyaránt rendkívüli nagy magyar üzletbe.

Aki a Károly-köruton elmegy, az föltétlenül meg fog állni egy pillanatra ez előtt a látványosság előtt, mert a szó szoros értelmében megállítja a járókelőt. Aki pedig megáll, az be is megy egy pillanatra, s ha bement, sokáig fog oda ki- és bemeni. Itt az ősz, új ruhára van szükségük az embereknek, a pesti körut nem is kaphat volna szebb őszi ajándékot, mint amilyent egy kitűnő és tehetséges üzletembertől, egy derék kereskedőtől, Fehér M. Miksától kapott. Az üzlet külsejéről nem is beszélve, amely városépítészeti szempontból is a legteljesebb dísméret érdemli.

Az októberi Katolikus nagygyűlésen indul meg az ellenoffenzíva Baltazár református püspök miskolci beszédével szemben

„Vass József is azon a véleményen van, hogy a miskolci beszédre Katolikus oldalról okvetlenül válaszolni kell!”

(A Reggel tudósítójától.) Baltazár református püspök miskolci beszédével szemben a katolikus ellenoffenzíva most van megindulóban.

Az illetékes katolikus tényezők között már napok óta folynak a bizalmas tanácskozások, amelyeknek sorában legnagyobb érdekeltésre Vass helyettes miniszterelnök és Ernst Sándor pápai prelátus tanácskozása tarthat számot. A Reggel munkatársai e megbeszélés dolgában kérdést intéztek.

Ernst Sándorhoz,

aki a következőket jelentette ki:

— A helyettes miniszterelnök úrral folytatott ta-

nácskozáson esakugyan szóba került Baltazár miskolci beszédének ügye és

Vass József is azon a véleményen van, hogy a miskolci beszédre katolikus részről okvetlenül válaszolni kell.

Ezek után már csak azt kell eldönteni, hogy ez a válasz milyen formában történjen meg.

A Reggel-nek más forrásból szerzett értesülése szerint vasárnapra az összes illetékes katolikus tényezők megegyeztek abban, hogy

Baltazár miskolci beszéde az október elején kezdődő katolikus nagygyűlésen adják meg a választ.

„A béke biztosításának művét akkor fejezik be, ha a háborus légkörben megteremtett szerződéseket kellő fölülvizsgálat alá vonják!”

—mondotta Apponyi Albert gróf vasárnap a zürichi egyetemen tartott előadásában

Zürich, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) Apponyi Albert gróf a zürichi egyetemen vasárnap nagy figyelemmel fogadott hatalmas előadást tartott.

— A Kellogg-szerződés — mondotta főbbek közt — a maga egyszerűségében szinte meglepően hat. A bonyolult problémának e leegyszerűsített fölfogása kényes helyzetbe hozta az

állami érteket; ha visszautasítják, akkor ezzel közvetett módon a háború lehetőségének föntartása mellett foglalnak állást. A valóságban azonban a probléma megoldása nem ilyen egyszerű;

hiába mondják ki, hogy lemondanak a háború eszközeinek igénybevételéről.

Ellentétek mindig akadnak, ezért gondoskodni

Kedves Magyar Közönség!

Psütörtökön, szeptember 12.-én jelenek meg Önök előtt legszebb szerepemben, a

„Nina Petrowna szomorú szerelme” című filmben.

Kérem, fogadják szeretettel az Erich Pommer - Ufa produkció, Hanns Schwarz rendező, partnereim Warwick Ward és Franz Lederer munkáját.

Hálás szolgáljuk
Brigitte Helm: Nina Petrowna

Művészfejek

Kernstok Károly

'Aranysovészű gobelinek, feketehimzűsi varrottások, kecsalábú karszékék évszázadokról ábrándoznak, boltives falak mélyen antik szentek ájtatoskodnak... *Olyan ez a lakás, mint egy velencei palota, amelyben dőzsök laktak...* Atsietek a termeken, egy eleven műkincset keresek... Az íróasztala mellett találok. Barázás homloka, befelé mélyülő pillantása, öklére nehezülő bozontos költőfeje mint reneszanszemlék borong az alkonyatba hanyatló felhomályban...

Villányt gyújt.
Az éles fényből egy kép ugrik szemem elé. A kép központjában Krisztus fájdalmas feje

'A Reggel számára rajzolta Kernstok Károly.

él mély borulatban, homloka köré ivelt, összekulcsolt kezekkel. Körülötte ülvé, állva tizenkét figura. *Az álnokság kipellengérett szörnymaszkiái.* Csodálat alakoskodó ijedt szemekben s valami leselkedő kő, amely alig várja a döntő pillanatot, hogy földre teperje azt, akit az imént meg istenként imádozt...
... Valami keserű vaddeszédet érezek e kép sugárzásán; egy kegyetlen fölajdulást... Egy szépen berámzott önéletrajzom...

Am az is lehet, hogy ez irodalmi belemagyarázás a műbe, amellyel alkotójának tisztán festői céljai lehettek. *Lehet, Am az is bizonyos, hogy palástolhatatlanul egy lelki katalizma hozta létre, amelyet éles késséggel irt vásznára a festő.* Szinte vájkál az emberi ábrázatokra meztelenített állati erőtelenségben, a vigyorgó, eltorzított alakzatok dosztójesz-kiji fölgöngyölésében. A zsufolt kompozíció csaknem széfszerű a rámat. Több az indulat benne, mint a kiegyensúlyozott erő.

Az a robusztus temperamentum, amely a „Szilveszterek”-ben, naturalista korszakának legremekebb megnyilvánulásában az elektromosság fölfénylésével feszült: itt, ezen a Krisztus-kompozíción, az agytekervények főm hajszálszilipjein árasztja temperált melegét — csupa fékezés az, csupa mellékvágányra vezényelt tuljított erő. Tulbeszéli önmagát, piktorijába oly elemeket vegyít, amelyek közelebb hozzák ugyan a polári értelmezéshez, de önmagától annál messzebbre sodorják. Mily hatalmas elkanyarodás ez a kép ovréjében új korszakot jelentő „Fiunkt”-jától, amelynek megszületése távlatokat világított be; amelynek szerencsés periódusából keltek életre ragyogó improvizációi, azok a vázlatok, amelyekben organikus siritetésében áll és dominált a ronai. Valami ősi zengés árad belőlük, mintha egy barlangi művész karcolta volna őket laká-

sának kőfalaira... *Nyilazó, ősrégelemek jencvadjaival vískodó ember- és állatmozgalmasságokról regéltek ezek a rajzok, megunyult formákat hangsúlyoztak, szerkezeti összefüggésekről szuggesztív aradozással beszéltek. Patlanó emberi izmok, torpezkelő, nagytésű papirpák a ronai parázsán lendültek, áttetsző testek nyergében villámlovasként feszült: a Dy namika...*

Ujabb művészi fordulataiban elesődésült Kernstok Károlyban ez a régi erő. Lehet: korának depresszív befolyásolási korlátozók; lehet: hangulati vesztégek újabb festői formációi. Hatalmas kulturája, rendkívüli intellektusa kemény birkokra kél benne a festővel. Bizonytalan: melyik kerül ki győztesen ebből az emberföltötti küzdelemből?

Társtalanul él ebben a városban, mint egy bukott vezér, akinek katonáit a világ legszélsőbb metropolisaiba sodorta a vihar, Hareos

kis művészosapata szétoszlott, eltűnt, világgá ment... Csak néha ad jelt magáról egyik-másik, egyik Délfranciaországból, másik tul a nagy óceánról gyöngye pástortűzet gyujt... Évek évekre gyűlnek, nemzedékek tünnek, jönnek... A régi kard már berozsodlott, a régi kúrt már csak érdekes faldisz... Itt él, mint egy oroszán, ketrecebe zárva, megszelidült pillantással, önérejebe omltan...

Egy író él benne összköltött kezekkel, egy dobatter összköltött ajakkal, egy művész — löprengő szemekkel... Jár föl-alá a néma régiségek közt, hátrakulesolt kezekkel, új szenzációkra éhes, fiatal lélekkel...

Amikor megunja a magányt, elszárgul Nyarcsujfalura — régi diességének ősi várába —, de itt sem marasztalja sokáig az eszet, a piktura...

Legszívesebben puskát dob vállára s elvándorol egymagában évszázados erdők mélyére, foglyokat ejteni, nyulakra vadászni...

Itt sem a vad izgatja.
A tűz, amely a puská végéből szikrázva ki-villan...

Bálint Jenő

Zádor Imre gépészmérnök, Zádor István festőművész fivére, Bukarestben öngyilkos lett

Bukarest, szeptember 8.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.)
Szombat déli 12 órakor

a bukaresti Majestic-hotel egy második-emeleti szobájában átlőtt homlokkal, holtan találták Zádor Imre aradi gépészmérnököt.

Zádor István budapesti festőművész fivérét, aki Arad magyarságának egyik legkedveltebb tagja volt. A 48 éves mérnök, akinek felesége és három fia van, régebben a Ganz-Danubius és a Magyar Ruggyantaárugyár mérnöke volt. A háború kitörése előtt került Aradra, ahol rövidesen az aradi közművek igazgatója, majd később a városi villamosvasutak igazgatója lett. Három évvel ezelőtt vált meg etől az állásától, önállósította magát és műszaki irodát nyitott, amely főleg magyar, de más külföldi cégek képviseletét is ellátta. Zádor tevékeny szerepet vitt a kereskedelmi életben, sőt az Aradi Kereskedelmi és Ipar-kamara választott igazgatójának tagja és választott birája volt. Jól beszélt románul és így mindenkor sikerrel képviselte a román hatóságok előtt a magyarság érdekeit. Öngyilkossága az erdélyi magyarság körében osztatlan részvételt keltett és barátai

az öngyilkosság okát Zádor tulzott érzékenységében és lelkiismeretességében látják.

Egy évvel ezelőtt nagyobb tranzakcióba kezdett, amely előzetes befektetéseket igényelt és erősen igénybe vette anyagi lehetőségeit, de az üzlet nem sikerült. Zádor

a hét elején több napot Budapesten töltött, ahol az Amerikai Aluminium Tröszt képviselőjével és egy gépészbudalom ügyében folytatott eredményes tárgyalásokat. Volt az Osz-tályországi igazgatóságánál is, hogy a magyar osztályországi egységmérését Románia területére megszerze. Miután előzően már konzorciót hozott létre, amely már megkapta a román kormány engedélyét az üzlethez, Budapestre pénteken 12 órakor érkezett Bukarestbe és este 11 óráig tárgyalat dr. Olteanu bukaresti ügyvédvel, akivel megbeszéltek, hogy másnap, szombaton 12 órakor az egyik miniszteriumba mennek. Szombaton 12 órakor dr. Olteanu bekopogtatott Zádor Imre szállodaszobájának ajtaján, de nem kapott választ. Az ajtó belülről kulcsal volt lezárva s a kopogtatásra Zádor már nem jelentkezett. Az öngyilkos Zádor három bucsulevet hagyott hátra: az első feleségének, a másodikat egy budapesti vegyészeti gyár vezérigazgatójának és a harmadikat dr. Olteanu ügyvédnek címezve. Ezeidig csak ennek a harmadik levélnek szövege ismeretes, amelyben Zádor elnézést kér Olteanutól az okozott kellemetlenségért, kéri, holttestét hamvasztják el és öngyilkosságáról értesítsék Fehér aradi bankigazgatót és Zima Tibort.

PÁLYÁZAT

amelyen mindenki nyer

A következő hetekben e helyen a Meister Szappangyár illusztrált közleményei fognak megjelenni. Az egyik rajzban a rajzoló könnyen fölfedezhető rajzhibát helyezett el. Tessék tehát a jelzett közleményeket figyelemmel kísérni.

Hogy a hiba fölismerését megkönnyítsük, azon közlemény alól, amelyben a hiba el van rejtve, a hirdetési szöveg hiányozni fog.

Aki az illusztrációhoz a hiányzó szöveg helyébe a legötletesebb (legföljebb 4–6 sorig terjedő) prózai vagy verses szöveget írja, az 60 kg valódi Meister-szappant kap ajándékba ingyen és bérmentve. Ezenkívül még két ötletes szöveget jutalmaz a Meister Szappangyár 30–30 kg valódi Meister-szappannal.

A szöveg szabadon választható, csak tájékoztatásul közöljük a szükséges tudnivalókat: a Meister Szappangyár készítményei:

Meister háziszappan (1/2 kg-os) piros dobozban.

Meister „mozsár” színszappan (1/4 kg-os) lila dobozban.

Meister terpentines háziszappan (1/2 kg-os) zöld dobozban.

Meister terpentines színszappan (1/4 kg-os) kék dobozban.

Meister kézmosószappan (1/6 kg-os, piros dobozban, a legfinomabb és legalkalmasabb nyersanyagok gondos megválogatásával készülnek, dusan habzó és akár a legtekényesebb selyemből, akár a legerősebb szennyeződésnek kitett ruhaneműből egyaránt tökéletesen oldják ki a szennyeződést, a kezek és a ruhanemű anyagának legteljesebb kímélése mellett.

Aki a hibát megtalálja, s erről értesíti a Meister Szappangyárat (Budapest, IX. Soroksári-ut 47–49) akár a hibás rajz kivágásával, akár egyszerűen állapította meg, a Meister Szappangyártól 1 darab valódi Meister kézmosószappant kap ajándékba ingyen és bérmentve.

A pályázatot a hibás rajz megjelenését követő második hét végén lezárjuk.

Hella

gyermekkoscst,
gyermekágyat,
gyermekszéket
és vasbutort

I. Villányi-ut 10

sz. a. vásárolható legolcsóbban. Tel.: LA. 13–33.
Városi lerakatunk nincs, csak gyárunkban
árusítunk (fiyárunk az 1-es sz. autóbuz és a
27-es sz. villamos budai végállomásánál van.)

UNDERWOOD írógépek
magyarországi vezérképviselete:
GREINITZ-PIRKNER RT., V. Nádor-u. 11
Telefon: Automata 143-23, 211-14

HIREK

A régi ház küszöbén

*Kezembe ejtve homlokom
Ülök a korhadt küszöbön.
Te régi ház, elmúlt időmet
Köszönöm néked, köszönöm.*

*Köszönöm néked, régi udvar
A fák alatt a lenge hintát,
A kis padot, a szép lugast,
Ami befontak ágak, indák.*

*Köszönöm néked, régi udvar
A buvósokát, a kergetősdát,
A nyilatkat, a jó paritlytát,
Egy nagy fa mellől leskelődik.*

*Köszönöm néked, régi udvar
— Ez minden, ami megmaradt —
A nyilatkat, a jó paritlytát,
Az első leltől maradtat.*

*Ó, köszönöm szelid anyámat,
Amint gyümölcsöt osztogat,
A bányámat, a két németet
És köszönöm a hugomat.*

*Köszönöm néked, régi ház
— Köszönöm valóm anyji van —
Ó, köszönöm halott apámat,
Ki így szolt hozzám: kislfiám.*

*Mindent elvesztve, férfi-szívről
Köszönöm néked, köszönöm,
Hogy megengedted, hogy még egyszer
Leüljek itt a küszöbön.*

Zilahy Lajos

Irányi Dánieltől Scitovszky Béláig

Még öt éves sem voltam, amikor szülővárosomból először hoztak föl Budapestre. Ennek a látogatásnak elmulthatatlan emléke apámnak és néhány szabólesi uriembernek tisztelgése Irányi Dánieltől. A szent öreg, a 48-asok vezére, akkor már az élettől buszuszó férfi volt. Ugy jártak hozzá az egész országból, mint a száz-estendős jóvondómondóhoz, hogy politikai erkölcsöt, elvhűséget és honszerelmet tanuljanak tőle. A nyírségi urak koromra lépkedtek a pesti aszfalton, mint az összeesküvők. A régi Belváros sárgára meszelt emeletes házának kapualjában kettős rendekbe sorakoztunk és lábujjhegyen vonult föl a társaság a keskeny csigalépcsőn. A második emeleten lakott Irányi Dániel országgyűlési képviselő. Rézesengő volt az ajtón, amit meg kellett húzni s az ajtótól jobbra, a folyosó falában, vízvezeték csurgott. Sváb cseléd nyitott ajtót és a félhomályos előszobán át kétablakos utcai szobába vezetett. Széles, öblös karosszékben, félig fekvő helyzetben ült Irányi Dániel és hogy elébe járultunk, előrelődöste, hogy kezet csókoljak neki. Az ünnepélyes csönd és a meghatódottság tudatlan gyermekszívemet is magával ragadta és pityeregni kezdtem. A szent öreg nagynehezen fölemelkedett és arra a sámlira ültetett maga mellé, amelyiken a lábait nyugtatta. Az egyik nyírségi ur előlépett és szentori hangon megkérdezte Irányi Dánielt: *Mikor virrad már ennek a hazának?* Hogy mit felelt Irányi, bizony elfelejtettem, csak arra emlékszem, hogy csontig soványodott keze reszkedett a fejemen, amíg beszélt halkán, színeteket tartva, hogy aztán elhallgasson, mint egy lejáró óramű. Ez az eszményi magyar politikus, egy hősi korszak kiemelkedő egyénisége, akinek zenije a jelleme, *albértelen lakott, egyetlen szobában* és százával ezeltől nemcsak szavazati joga volt, hanem szava az országgyűlésen, a törvényhatóságban s az egész magyar közvélemény előtt olyan becsületet, hogy ismeretlenül kalapot emeltek előtte Pesten is, vidéken is. *Irányi Dániel, az egyszobás albérlő, Scitovszky belügyminiszter új fővárosi törvényjavaslata szerint*

nem adhatná le szavazatát a budapesti községi választásokon. A haladó-konzervatív kormányzatnak nem elég az a társadalmi osztálykülönbség, ami ma repezti és tagolja szét ennek a kis nemzetnek hanyatló polgárságát? *Új kiváltságos rendet alapít: a főbérlőket és kitaszítani készül az alkotmányból az albérlőket.* Negyven-ezer, jobbra művelt, derék, dolgos, hasznos magyar embert. Nem tudok himni ebben a retrográd, szivtelen és esztelen tervben. A belügyminiszter ur bizonyára méltalankodva fogja megtagadni a herosztáreszi gondolatot, amely hadüzenet a békes fejlődés és vakmerő támadás a társadalom egysége ellen. (I. m.)

— Száraz idő, lassu fölmelegedéssel, éjjel hűvös... A budapesti Meteorológiai Intézet vasárnap kiadott jelentésében az időprognózis a következő: *tulnyomán száraz idő, lassu fölmelegedéssel, éjjel hűvös.* — A külföldről érkezett hivatalos meteorológiai jelentések szerint az egész kontinensen beállt az őszi időjárás; Németországban és Lengyelországban vasárnap valamivel hűvösebb volt a hőmérséklet, mint nálunk. Franciaországban azonban az újabb tengeri beáramlás folytán valamely nyelhebb az idő. *Ez az enyhébb légáramlat kelet felé nyomul és lassu fölmelegedést hoz.*

— A német követ emlékművet állított a csónakosnak, akit vadászaton véletlenül agyonlőtt. Székesfehérvárról jelenti *A Reggel* tudósítója: Emlékeztet, hogy tavaly a velencei tón Schön báró német követ vadászat közben véletlenül agyonlőtte Sarvaitz Ferenc csónakost, akinek hátramaradottjairól bőkezűen gondoskodott. *A követ most síremléket és a tóparti országot mellett keresztet állítottat s ezeknek leleplezése vasárnap történt meg Schön báró és Széchenyi Viktor gróf főispán jelenlétében.* Az egyházi szertartást Debreczeni Gyula seréglési plébános végezte, majd a német követ a keresztre és a síremlékre koszorút helyezett.

— Cszizás Októviánt vasárnap délbén átkísérték az ügyesség fogházába. A belügyminiszterium rendőri osztályának pénztáránál történt rablás ügyében, amint ismeretes, *Cszizás Októviánt, a pénztár segédhivatali aligazgatóját már két nappal ezelőtt letartóztatta a rendőrség.* Pénteken és szombaton többiben megkísérelték, hogy Cszizást vallomásra bírják, eléjétárták a bizonyítékokat, amelyek alapján a rendőrség szerint a pénztárban nem lehetett senki más, csak ő. *Cszizás azonban, aki korábban határrendőrőrmester volt, határozottan megmaradt amellett, hogy a pénztárban merénylők törték rá.* A rendőrség ennek ellenére is *föntartotta vele szemben a letartóztatást.* Cszizás Októviánt vasárnap délbén a rabzállító autón a főkapitányságról átszállították az ügyesség fogházába.

— Gáspár Fülöp-cég tízifa-, kőszén-, antracit-telepeinél (VI. Hungaria-körút 87) megáll a 30-as autóbusz. Előzetes teli betartozás esetén cégünk fizetési kedvezményeket is nyújt.

— Ferenc Ferdinánd rettegett a háborútól... Bécsből jelenti *A Reggel* tudósítója: Nem sokára érkekes új könyv jelenik meg Ferenc Ferdinándról, amelyet *Chlumetzky*, az ismert-nevű történérről írt. A könyv a volt trónörökös sok ismeretlen levelét közli, többek között azokat is, amelyeket 1908-ban *Bosznia-Hercegovina annexiója idején intézett szörnyesegédhez, Brosch ezredeshez.* „Kérem, fekézze meg *Conrádot* — írja egyik levelében —, *hogy főlhagyjon a háborus uszítással.* Nagyon kecsesgőt ugyan a szerbeket és montenegrókat fejbeköltantani, de ezáltal európai komplkációkat idéznék föl. *Két vagy három fronton kellene harcolni! A végén még Olaszország is rántkámád és Angliával bajbakeveredünk.* Ez lesz a nóta vége!” Egy másik levelében azt írja *Ferenc Ferdinánd*, hogy szerenésatlenség volna a szerbekkel háborút kezdeni és mindjárt éles vágást intéz a magyarok ellen: *Jól néznék ki, a külügyminiszterium élén egy magyar öreg asszony...*

— Tolvaj a Brachfeld-üzletben. A Dorottya-utcai Brachfeld-féle ardivaluzletben nemrég észrevették, hogy a cég egyik öreg segéde, *Hoffer Lajos*, dézmálja a selymeket, mire föllelemlést tettek ellene. *Hofferrel vasárnap házkutatást tartott a rendőrség s végszára találtak meg nála az eltűnt selymeket.* Hoffer erre letartóztatták. A lopott selymeket ismerősei körében árusította s az illetők ellen *orgazdaság* című indítanak eljárás.

— Egy kényyszerleszállást végző hydroplán 90 kilométeres sebességgel helerohant a strandok közé. Newyorkból jelenti *A Reggel* tudósítója: A Coney Island strandfürdő közelében egy víziröpítőlegé hirtelen leszállásra kényyszerült. A gép, amelyet pilótája nem tudott megállítani, a fürdőzők közül két embert megölt, tizenegyet életveszedelemesen megsebesített. Lehetséges, hogy néhány sebesült a vízbe fullt, mert a *néhelztípust, utaskabinnal fölszerelt gép kényyszerleszállása után 90 kilométeres sebességgel söpört végig a fürdőzőkön, mielőtt a rakodópart falán összeüsdöcsölt volna.*

— Halálkozás. *Füzesgyéry Edvi*, székesfehérvári leánygimnáziumi tanárnő, 26 éves korában elhunyt. Ma, hétfő délután 4 órakor temetik a Kerepesi-temetőben. — *Dirnfeld Adolf*, a volt Dirnfeld Testvérek bankház főnöke meghalt. Az elhunyt a budapesti értéktársaság egyik legregibb, közbeesült tagja volt. — *Dr. Hócegy István*, a váratlanul elhunyt kolozsmezeyi volt főszolgabíró vasárnap délután temették el a Kerepesi-út temetőben, nagy gyászoló közönség jelenlétében. A buszutatút *Csurós József* református esperes mondtatta, a volt tisztviselőtársnak novében pedig vitéz *dr. Balogh Géza* volt merzei főügyész megható beszédet.

— Művészi sírkövek Gerenday A. és Fia, Fiúmei-ut 7.

— A miniszterelnök Inkéről Lillafüredre utazik. *Bethlen* miniszterelnök Inkéről szeptember 15-én Budapestten keresztül *Lillafüredre* megy néhány napig tartó vadászatra.

— *Edgar Wallace: „Art Lomcr társulata”* című szenzációs regényét, *Burkholder* izgalmas detektív elbeszélését és számtalan szenzációs riportot közöl a most megjelent *Kérdőjeles Magazin* első száma. Rendszeres kép, 800 pengő empályázat. Ara 1 pengő. Mindenütt kapható.

MINDEN HÁZNÁL LEGYEN

HA NINCS, AKKOR VEGYEN!

Kereskedők!

Pénzt folyósítunk előnyösen árfedezet ellenében.

Budapesti Hitel és Jelzálogbank, V., Akadémia-u. 3.

— Megtalálták a „City of San Francisco” roncsait az újmexikói sivatag fölött. Newyorkból jelenti *A Reggel* tudósítója: Ritze pilóta, aki egy kereskedelmi repülőgépet vezetett *Új-mexikói sivatagja fölött*, felfedezte a „City of San Francisco” repülőgép roncsait. A „City of San Francisco”, amint ismeretes, már napok óta eltűnt *nyolc utasával* és fülkeresésére a legkiválóbb amerikai pilóták indultak utnak, így többek között *Lindbergh* ezredes is. Ritze a könnyű repülőgéppel visszatért a szerencsétlenség színhelyére, azonban a kedvezőtlen talajviszonyok következtében *nem tudott leszállani*, csupán annyit állapíthatott meg, hogy a szerencsétlenül járt repülőgép *teljesen összetört*. Alig van remény arra, hogy a nyolc utas közül valaki is életben maradt. Ritze közölte a hatóságokkal, hogy *a katasztrófa színhelyét semmiféle járművel nem lehet megközelíteni* és így egy expedíció gyalog fogja megkísérelni, hogy a szerencsétlenség helyére jusson.

— Capablancá vasárnap csak remist tudott elérni az olasz Monticellivel szemben. Vasárnap délután folytatták a Vízadó kistermében a *budapesti nemzetközi sakkturna* játszmáit. A tornán megjelent *Páy István* Keeskeméti főispánja és *dr. B. Kiss Endre* keeskeméti városi főügyész, aki áldozatkészségével tette lehetővé a keeskeméti verseny megtartását. Győrből *Spáth Gyula* és *Chalupetzky Ferenc* jöttek föl. A *hetedik forduló eredményei* a következők: *Thomas* spanyol nyitással 32 lépés után nyert *Przeptorka* ellen, *Vajda* 31 lépéssel *Tartakower* ellen, *Steiner* 32 lépés után *Bosch* ellen. Remis lett: a *Capablancá*—*Monticelli*-játszma és a *Canal*—*Prokesch*-játszma. Fügőben maradt két játszma: *Brinckmann*—*Rubinstein* és *Colle*—*Havasi*. A hetedik forduló után *a verseny állása* a következő: *Capablancá* 6, *Rubinstein* 4½, *Canal*, *Tartakower*, *Thomas*, *Vajda* 4, *Monticelli* 3½, *Havasi* 3, *Prokesch*, *Przeptorka*, *Steiner* 2½, *van den Bosch* 2, *Brinckmann* 1½, *Colle* 1.

— Egy nyugalmazott ezredes balesete lovaglás közben. *Lipescy Márton* nyugalmazott ezredes, a kitünő urlovas, szombaton délután a rákosi nagy gyakorlóterén *lovaglás közben leesett a lováról és kisebb sérülést szenvedett*. Az ezredeset a mentők részesítették első segélyben és a Gyáll-túli helyőrséget kórházba szállították.

— Megint egy rekord a légitforgalomban. Néhány héttel ezelőtli hírt adtunk arról, hogy a budapest—wien légi-vonal forgalma ez év július havában, főmállása óta első ízben érte el az 500-as utasszámot. Amint most értesülünk, a főútemen augusztus havában még inkább fokozódott és a Magyar Légiforgalmi Rt. vonalán az elmúlt hónap mesztse túlszárnyalva az előző havi eredményt, 627 személy utazott. A társaság ez évben az eddigi 3 személyes pépek helyett 10 és 15 személyes pépelt állított forgalomba és hogy számításban nem eszlódott, azt igazolja az elért fenti eredmény.

Kis pesti notesz

1. Most érkeznek vissza a pestiek a nagy külföldi fürdőhelyekről. A *deauvillei* szezon egyik szenzációja informátorunk szerint az volt, hogy *Harmsworthé, Rothermere lord menye, a több napig tartó telivéresítő áruvesselt három esikőért összesen kétfelül frankot fizetett* s ezenkívül is vásárolt még több telivért. A esikókat már át is szállították Angliába, ott kerülnek majd tréningre és ott *futnak majd Mrs. Edmund Harmsworth ismert versenyszíneiben...*

2. Valaki pedig, aki *Biarritzből* érkezett vissza, elmondotta, hogy az *szakfranciaországi* fürdőhelyek legnagyobb hazardója, *Citroën*, amióta tavaly az emlékezetes hajnali botrány volt a feleségével, mert egy *ültékhelyben tízmillió frankot vesztett, egyáltalán nem játszik, viszont most a felesége játszik — helyette*. Citroën ül a háta mögött és kibicel, no és — *financirozza a felesége játékát*.

3. *Trouville: Zacharov*, a görög nábob két villát bérel, repülőgépparkot tart, négy titkárszasszonya van, egyszóval *teljesen blumensteini*

— Bombát dobtak Lembergben a Keleti vásár igazgatósági pavillonjába. Lembergől jelentik: Szombat éjjel ismeretlen tettes bombát dobott a keleti vásár igazgatósági pavillonjába. A bomba fölrobbant, az igazgatósági épület berendezése teljesen elpusztult. Egy *tisztviselő sulyosan megsebesült, a vásár egyik tisztviselője pedig könnyebb sérüléseket szenvedett*. Annak ellenére, hogy a robbanás után azonnal mozgósították a rendőrséget, a merénylőnek sikerült az éjszaka oltalma alatt, elmenekülni. Néhány órával a bombamerénylet előtt a rendőrség Lemberg egyik utcajában igazolásra szólította föl *Tereszczuk Mihály* diákot. Tereszczuk erre egy bombát dobott, amely fölrobbant, azonban nem sebesített meg senkit.

— Két bécsi kereskedő halálós autókatasztrófa érte Bajorországban. Münchenből jelenti *A Reggel* tudósítója: *Mindelheim városka közelében* elmúlt éjszaka egy autó az országúton *egy utszéli fának rohant és darabokra tört*. Az autó utasai közül *két bécsi kereskedő szörnyen meghalt, az autó két másik utasa életveszélyes sebesüléseket szenvedett*.

életet él. Az udvartartásán kívül állandóan 50—60 *hölgyet és urat lát vendégül*. Azok ellen az ismeretségek ellen, amelyek számára nem kívánatosak, *egy tisztag detektívcsoport védí a derek görög uriembert*. Kedves egészségére!...

4. *Lenkeffy Ica* férjével, *Louis Mannheimmal* együtt *Pestre* érkezett, egy dunaparti hotelben lakik és reggeltől estig a rokonait látogatja, nyilvános helyen még nem is volt és este 10 órákor már visszavonul. Föltűnően hasonlít azokhoz a *lengye száke* moziárszínészekhez, akiket vasárnap műmellékleteken szoktunk látni, ennek dacára kijelentette, hogy *minden ellenkező híreszteléssel szemben ezse ágában sincs a flimmel törődni*.

5. Párisból írják, hogy a *Dolly Jancsi gyöngysorúge* nem volt olyan egyszerű *ki ügy, mint ahogy azt a lapok megírták*. Vissza kellett adni a *millióf gyöngysort* az ékszerésznek, mert valójában levő férjének *ezse ágában sem volt, hogy kifessze s ha Jancsi meg nem találja a gyöngyöket az egyik kuffereiben, csinos kis kellemlensége támadhatott volna*. Az idén valószínűleg nem lépnek föl a *Dolly lányok*, mert *Rózi két orvos és két apódnő kíséretében hosszabb gyógykezelésre egy dél-franciaországi sanatóriumba utazott, ahol előreláthatólag decemberig kell maradnia...*

(e.z.)

— *Lezuhant egy esch katonai repülőgép, mindkét utasa meghalt*, Moldantheinből jelentik: Az AB 119 jelzésű katonai repülőgép, nem sokkal a start után, *lezuhant és elégett*. A repülőgép vezetője, egy kaplár és a gép másik utasa, egy szakaszvezető, *életét vesztette*.

— A vasutasok nagygyűlést tartottak vasárnap Debrecenben. Debrecenből jelentik: A Vasutasok Országos Gazdasági Egyesülete vasárnap Debrecenben tartotta nagygyűlést, amelyen az ország minden részéből *több százán* jelentek meg. A központ részéről *Róbert Emil* elnök, továbbá *Pillich titkár és Grencser* ügyvezető elnök jöttek el. Az ülést *Benedek* csoport-elnök nyitotta meg, majd *Róbert* országos elnök beszélt. Határozati javaslatot fogadtak el, amelyben *anyagi helyzetük javítását* és Debrecennek a második lakbörözatalyba való sorolását kéri.

— *Rózsahelyi Kálmán színészképző tanfolyam* a beiratások folynak. A tanítás szeptember második felében kezdődik. Jelentkezni lehet: *Népszínház-utca 22. II. emelet*. Telefon: J. 331—05.

— Feltűnik a szülőik figyelmét arra, hogy iskolai ruházati cikkeket a legjobb kivitelben, a legolcsóbb árák mellett a *Király-utca 12. szám alatt* (bent az első udvarban) *Grünbaum A.* Adóit utó- babilis- és leánykalkatő-nygkereskedésében szerzheti be.

Csak ami a legjobb, felel meg gyermekének!

Az olcsó áránál is fontosabb, hogy minden, amit gyermekének vásárol, szép szabású és tartós anyagból legyen. Azonban még a legolcsóbb árák mellett is csak szépet és jót vásárol nálunk most is, mint rendszeren.

- Leánykaruhák** (I. emelet)
- Leánykakabátok** (I. em.)
- Leánykakalapok** (I. em.)
- Leánykasapkák** (I. emelet)
- Leányka-fehérneműek** (I. emelet)
- Leányka-cipők** (II. emelet)
- Leányka-harisnyák** (földsz.)
- Leányka-pulloverek** (földsz.)
- Leányka-kesztyűk** (földsz.)

- Fiu-öltönyök** (I. emelet)
- Tiroli joppe és nadrág** (I. emelet)
- Fiu-kabátok** (I. emelet)
- Fiu-kalapok és sapkák** (I. emelet)
- Fiu-fehérneműek** (földsz.)
- Fiu-cipők** (II. emelet)
- Fiu-harisnyák** (földsz.)
- Fiu-pulloverek** (földsz.)
- Fiu-kesztyűk** (földsz.)

- Iskolatáskák**
fiuk és leányok részére (I. emelet)
- Zsebkendők**
fiuk és leányok részére (földsz.)
- Gyapjuszövetek**
iskolaöltönyökhöz (földsz.)
- Iskolakötények**
leányok részére (I. emelet)

CORVIN ÁRUHÁZ

Almássy Endre özvegye eladta minden ingóságát, hogy a nyugdíjintézetnek kifizethesse a 4100 pengős hiányt

A rendőrség ismét erélyes akcióba kezd a kártyaklubok ellen

(A Reggel tudósítójától.) A közvélemény és a közérdeklő sajtó évek óta haszaltalan főveteli a pesti hazárdjáték gyökeres megrendszabályozását. Időnként, ha ennek

a morális pestisnek

áldozatai foglalkoztatják a nyilvánosságot, a belügyminisztérium és a rendőrség akcióba lép, de amint a kifosztott emberék koporsójának fidele vagy börtönének ajtaja lezárul, nagyjából minden a régiiben marad. Most a Nemzeti Színház boldogtalan művészeinek, az öngyilkos Almássy Endrénél tragédiája rázza föl dermeit közönytől a hatóságok. Néhány razzia, a zöld asztalok és a kártyaemagokat a főkapitányságra viszik és —

a játék, a fosztogatás folyik tovább.

Amikor Almássy eltűnésének első hírei elterjedtek, a Nemzeti Színház tagjaiból bizottság alakult, amely rovesolást végzett a nyugdíjintézet pénztárában. Az itt fölvetett jegyzőkönyv megállapítja, hogy

a kasszában 4100 pengő hiányt találtak,

amely valószínűleg az utóbbi idők pontatlan kezelésének következménye. Almássy Endre öz-

vegye, amikor a kasszavizsgálat eredményéről értesült, eladta Rákóczi-uti lakásának minden ingóságát. Az egyik pesti butorkereskedő vette meg a jobb napokból megmaradt butorkat, emléktárgyakat, ezüst evőeszközöket, szőnyeget, képeket.

Háromezer pengőt fizetett ki készpénzben az özvegynek, aki a hiányzó egyezer pengőt családjától kérte kölcsön és azt a nyugdíjintézet pénztárához lefizette a hiány fődézésére.

Almássy Endre özvegyének a lakásában egy ágyon, asztalon és két széken kívül semmi sem maradt. Az özvegy kétségbeesett apatiával néz a jövő elé, ugyszólván minden támogatás nélkül maradt itt fiával együtt: férje után, mivel még nem volt tíz éve tagja a nyugdíjintézetnek, semmiféle nyugdíj nem jár neki. A pesti kártyaklubok, ahol Almássy Endre három pesti bérházát, művészi jövőjét, egzisztenciáját és életét elkártyázta, mélyen hallgatnak. Nem gondoltak sem a fölmerült hiány pótlására és nem gondolnak a minden támasz nélkül maradt özvegyre sem... A rendőrség ölbe tett kézzel nézi majd, hogy ki ül le a bakk- és a ehmenasztal mellé, az öngyilkos művész helyére?...

oldalkocsik legjobb idejét futotta. Külön említést érdemel Bauer József, aki olyan munkát végzett a nehéz serpentineken, amelyet eddig keveset láttunk. A turaut résztvevői közül elsősorban Szini Jánosról kell megemlékeznünk, aki a nehéz próbákon mindenütt az első helyeken volt.

a nehéz rugózási szakaszon helyenként százkilométeres sebességgel „lengette” Austro-Daimlerét.

Ezen a szakaszon leggyorsabb volt, de leggyorsabb volt a parádi hegyversenyen is, ahol imponáló idővel futotta a nap legjobb turakocsiját. A turakocsibajnokság első helyén álló Verebelyi László ugyancsak mindenütt az első helyeken volt. Lancia-Lambdájával könyveden futotta végig az összes megpróbáltatásokat, mindenütt a megengedett maximális átlagssebességgel. A pontozás alapján megállapítandó eredménylista két első helyén minden valószínűség szerint Szini és Verebelyit fogjuk látni. Balázs László és Magosix kocsija nagyszerűen működött, parádi eredménye és benzinfogyasztása azonban rontani fog végeredményén.

Ki kell emelni Josefovits László teljesítményét, aki kis Whippetjével mindenütt a maximális átlagot tartotta, parádi 8:57-es eredménye egyenesen imponáló. A végső eredményeket csak kedden fogják nyilvánosságra hozni, megállapítható azonban, hogy a helyezési sorrendben előkelő hely fog jutni Wilhelm Sándornak (Chrysler), Grünwald Istvánnak (Studebaker), Ottlyk Lajosnak (Steyr) és Böckh Lászlónak (Austin). A verseny megszervezése és megrendezése mintoképp szolgálhat, ez a KMAC ezuttal kitűnően működő rendező-gárdiának, elsősorban dr. Schmidt Gyulának, dr. Déghy Ödönnek, Delmár Walternek és Hild Károlynak az érdeme. (U. B.)

A különböző próbák eredményeit itt adjuk:

A parádi hegyverseny eredményei:

Turakocsik (200 literen fölül):

1. Szini János (Austro Daimler)	7 p. 51.44 mp.
<i>(A nap legjobb turakocsiját.)</i>	
2. Grünwald István (Studebaker)	7 p. 52.41 mp.
3. Szille József (Buick)	8 p. 02.24 mp.
4. Verebelyi László (Lancia-Lambda)	8 p. 18.38 mp.
5. Balázs László (Magosix)	8 p. 30.27 mp.
6. Bárány Herceg András (Packard)	8 p. 43.10 mp.
7. Csomay Miklós (Chevrolet)	8 p. 44.39 mp.
8. Sulyok István (Buick)	8 p. 46.81 mp.
9. Wilhelm Sándor (Chrysler)	8 p. 52.95 mp.
10. Josefovits László (Whippet)	8 p. 57.19 mp.
11. Herman György (Buick)	9 p. 00.28 mp.
12. Salmecey Miklós (Hudson)	9 p. 17.55 mp.
13. dr. Fügöcs László (Nash)	9 p. 30.99 mp.

1-1 literrel 2 literig:

1. Ottlyk Lajos (Steyr)	10 p. 11.06 mp.
2. Satzger Keresztély (Steyr)	10 p. 22.23 mp.
3. Ifj. Csibás Béla (Mercedes-Benz)	10 p. 54.04 mp.
4. Silberleitner József (Steyr)	10 p. 58.45 mp.
5. Dóczy Lajos (Citroën)	11 p. 14.02 mp.

1-1 literig:

1. Böckh László (Austin)	10 p. 00.47 mp.
2. Felner Simon (Tatra)	11 p. 17.78 mp.
3. Cseky József (Tatra)	12 p. 01.10 mp.
4. Tóth Lajos (Tatra)	12 p. 31.06 mp.

AUTÓ ÉS MOTOR

Kitűnő sikerrel fejeződött be vasárnap a Balaton—Mátrai-turaut

A parádi hegyversenyen Szénásy Alán (Bugatti) nagyszerű rekorddal győzött, motorkerékpáron Meggyessy Zoltán (BMW), oldalkocsival Bauer József (Ariel) volt a leggyorsabb

(A Reggel tudósítójától.) Aki olyan autót akar venni, amely a leghosszabb utakat is jól bírja, amellyel a leghosszabb turakón is komoly átlagot futtat, amely a legmeredekebb hegyekre is könnyen mászik, amely mindezen tulajdonságok ellenére is kevés územanygot fogyaszt, annak helyes utamutatóval szolgálhat a Balaton—Mátrai-turaut eredménye. A Királyi Magyar Automobil Club ezuttal rendkívül ötletesen és valóban a gyakorlati követelmények szem előtt tartásával állította össze szombat-vasárnapi Balaton—Mátrai-turautjának programját, amelyen az értékes alapját elsősorban a fontú követelmények kellő betartása képezte. A kénapi turaut első napja 460 kilométer lefutásból, egy gyorsulási, fék és rugózási próbából állott. A második nap távja 270 kilométer, ide volt iktatva a parádi hegyverseny és egy átlagssebességi verseny.

A turauton huszonhat versenyző startolt, a végéhez huszonketten érkezték be. Ismertebb versenyzőink közül Szini János, Verebelyi László, Balázs László nemesak a hegyversenyt, hanem az egész turautat végigfutották, míg a parádi hegyversenyen, mely autók és oldalkocsis motorkerékpárok részére bajnoki pontszerző verseny, Szénásy Alán, a két Wolfner, Helcs Sándor, a motorosok közül Meggyessy Zoltán, Sabrnák Oszkár, Bauer József, Végőző Miklós, Farkas Dénes, Zboray Ferenc vettek

részt. A hegyverseny hőse ismét

Szénásy Alán volt, aki beteg, fölkitött karokkal jelent meg a startnál,

a volán mellé ülve azonban legyűrte fájdalmát és

hajmeresztő vezetéssel, szenzációs rekordidővel, a nap legjobb idejét futotta.

Ezzel az eredményével Szénásy ismét bizonyítást szolgáltatva annak, hogy Magyarországon ma nála jobban senki sem tudja a volánt kezelni. A motorosok között a papírfelmérőnek megfelelően Meggyessy Zoltán (BMW) a szülő-motorkerékpárok, míg Bauer József (Ariel) az

Vasárnapi parádi hegyverseny és a pécsi pályaverseny

motorkerékpáros

abszolút győztesét

ismét

LARDOLINE RICIT

motorolaj segíti diadalra!

A nap legjobb motorkerékpáros ideje és 750 kcm-es kategória győzelme
A nap második legjobb oldalkocsis ideje és 350 kcm-es oldalkocsis kategória győzelme
A pécsi verseny abszolút győzelme és 4 kategória győzelem

Lardoline Ricit motorolaj
 nevéhez fűződik!
 Kapható mindenütt!

Hadik kávéház-étterem

I, Horthy Miklós-ut 38

fényesen átalakítva megnyílt!

Kombinált orosz-magyar jazz és énekar, Hágai Béla vezetésével. — Woronin, Rádió orosz szövege, énekel

A LUSSINGRANDEI GYÓGYINTÉZET ISTRIA, LUSSIN-SZIGET

GYERMEKOTTHONA

Tulajdonos: Dr. med. JOS. SIMONITSCH

Felvételtnek 6-12 éves gyermekek kísérettel és kíséret nélkül. Felkísérletes felügyelet és ápolás orvosi vezetés mellett. Olcsó árak. Tanfoglaltat kívánságra küld az igazgatóság

Sportkocsik:

1. **Báró Wolfner András** (Steyr) 6 p. 29.01 mp.
2. **Wolfner László** (Steyr) 6 p. 29.62 mp.

2 literig:

1. **Déván István** (Bugatti) 9 p. 13.76 mp.

Versenykocsik:

1. **Szénássy Alán** (Bugatti) 6 p. 17.11 mp.
(A nap legjobb ideje, útvonalrekord.)
2. **galgóci Helecs Sándor** (Bugatti) 6 p. 47.72 mp.

Szóló motorkerékpárok:

750 km.-ig:

1. **Meggyessy Zoltán** (BMW) 7 p. 26.40 mp.
(A nap legjobb motorkerékpáros ideje.)

MOTORKERÉKPÁR MAJÁLISNA

350 km.-ig:

1. **Valentín Károly** (Chater Lea) 7 p. 38.20 mp.
2. **Stancel György** (Rex Acme) 7 p. 52.13 mp.
3. **Vince Pál** (Rex Acme) 8 p. 05.44 mp.

250 km.-ig:

1. **Mórocz József** (Puch) 11 p. 20.74 mp.

Oldalkocsis motorkerékpárok:

600 km.-ig:

1. **Bauer József** (Ariel) 7 p. 35.38 mp.
2. **Vigyázó Miklós** (BMW) 8 p. 53.35 mp.

350 km.-ig:

1. **Sabrnák Oszkár** (Velocette) 8 p. 27.37 mp.

CHRYSLER GYORSTEHERAUTÓJA "FARGO"

ÁR, TELJESÍTMÉNY, TARTÓSSÁGBAN, UTÓLÉRHETETLEN.
VEZÉRKÉPVISELET VI. ANDRÁSSY-UT 2.

Az első napi rugózási próba pontszám-eredménye:

2 literen fölül kategória:

Név	Pontszám
1. Sulyok István (Buick)	30.00
2. Szini János (Austro-Daimler)	28.50
3. Balázs László (Magosix)	11.40
4. Verebelyi László (Lancia-Lambda)	9.90
5. Dr. Vigyázó János (Nash)	8.00
6. Grünwald István (Studebaker)	5.50
7. Miskéri Zsille József (Buick)	3.60
8. Wilhelm Sándor (Chrysler)	0.00
9. Csomay Miklós (Chevrolet)	1.20
10. Báró Herceg András (Packard)	8.40
11. Josefowitz László (Whippet)	22.80
12. Herman Miklós (Buick)	26.40
13. Selmecey Miklós (Hudson)	33.50
14. Mandel Imre (Nash)	52.00
15. Dr. Geisler Gyula (Nash)	57.00

1.1 literig 2 literig:

1. **Szilberleitner József** (Steyr) 50.00
2. **Ilj. Ottyik Lajos** (Steyr) 29.50
3. **Ilj. Csihás Béla** (Mercedes-Benz) 25.00
4. **Dóczy Lajos** (Citroën) 24.50
5. **Satzger Keresztély** (Steyr) 12.00

MICHELIN PNEU

AUTÓFOLSZERELÉSEK
CITROËN-ES FORD-
ALKATRÉSZEK

TELEFON: Aut. **NAGY JÓZSEF**
221-97, 285-63 VI. ANDRÁSSY-UT 34

Az átlagsebességi próba eredményei:
(Táv: 20 km. Megengedett legnagyobb átlag 1.1 literig 44 km., 1.1 literen fölül: 55 km.)

Betartott átlag: kilométer/óra

Báró Herceg András (Packard)	55.0
Grünwald István (Studebaker)	55.0
Selmecey Miklós (Hudson)	48.8
Sulyok István (Buick)	55.0
Herman Géza (Buick)	55.0
Kiskéri Zsille József (Buick)	55.0
Dr. Vigyázó János (Nash)	55.0
Csomay Miklós (Chevrolet)	55.0
Verebelyi László (Lancia-Lambda)	55.0
Szini János (Austro-Daimler)	55.0
Josefovits László (Whippet)	55.0
Wilhelm Sándor (Chrysler)	55.0
Balázs László (Magosix)	55.0
Ilj. Csihás Béla (Mercedes-Benz)	50.2
Dóczy Lajos (Citroën)	48.8
Ilj. Ottyik Lajos (Steyr)	51.1
Satzger Keresztély (Steyr)	51.0
Szilberleitner József (Steyr)	52.9
Tóth Lajos (Tatra)	44.0
Felner Simon (Tatra)	44.0
Csekey József (Tatra)	44.0
Böckh László (Austin)	44.0

CHRYSLER...IT...OTT...MINDENÜTT!

ÁR, TELJESÍTMÉNY, TARTÓSSÁGBAN, UTÓLÉRHETETLEN.
VEZÉRKÉPVISELET VI. ANDRÁSSY-UT 2.

FŐ HOGY A PNEU

GOODRICH

LEGYEN!

Benzinfogyasztás értékelése:
Lefutott távolság körülbelül 750 km.

Név	Fogyasztott benzín	Koecsi súly	Érték-szám
Selmecey Miklós (Hudson)	154.0	2320	30.00
Ilj. Ottyik Lajos (Steyr)	93.0	1370	29.35
Herman Géza (Buick)	150.0	2080	27.40
Verebelyi László (Lancia-L)	117.5	1590	26.60
Szini János (Austro-Daimler)	152.5	2060	26.60
Br. Herceg András (Packard)	196.0	2640	25.55
Balázs László (Magosix)	119.0	1600	26.40
Ilj. Csihás Béla (Mercedes-Benz)	110.0	1480	26.40
Felner Simon (Tatra)	71.5	930	25.30
Tóth Lajos (Tatra)	77.5	990	24.60
Csekey József (Tatra)	74.5	940	24.30
Szilberleitner József (Steyr)	114.5	1430	23.80
Böckh László (Austin)	53.5	660	23.50
Josefovits László (Whippet)	110.0	1360	23.50
Sulyok István (Buick)	175.0	2100	22.35
Satzger Keresztély (Steyr)	123.0	1420	20.80
Grünwald I. (Studebaker)	203.0	2330	20.60
Kiskéri Zsille József (Buick)	174.0	1980	20.30
Dóczy Lajos (Citroën)	120.0	1350	19.80
Dr. Vigyázó János (Nash)	165.0	1820	19.20
Wilhelm Sándor (Chrysler)	137.5	1530	11.40
Csomay Miklós (Chevrolet)	163.0	1290	3.00

IIj. Hóra Nándor (Rudge) 118 kilométeres átlagsebességgel győzött a pécsi pályaversenyen

Pécs, szeptember 8.

(A Reggel tudóstíjának telefonjelentése.) A Pécs-Baranyai Autóklub vasárnap motorkerékpárgyorsági és ügyességi versenyt rendezett a Pécs melletti 1200 méteres pályán. A budapesti IIj. Hóra Nándor (Rudge) és a kecskeméti Massa Gyula (DKW) két-két kategóriát nyert; Hóra Nándor 118 km.-es sebességgel az 500-as és 750-es kategória győzelmét, míg Massa a 175 és 350 km.-es kategória győzelmét szerezte meg. Massa a 250-es kategóriában is indult, itt azonban bukott és könnyebb sérüléseket szenvedett.

+ Nagyszerű Goodrich-sikerek Parádán. Kétütemű szerepelt nemcsak a Balaton-Mitra-turauton, hanem a paradí hegyversenyen is a Tatra-tenni, ahol a legkisebb autómobilkategória második, harmadik és negyedik helyét foglalták el. Valamennyien a kitűnő Goodrich-pneumatikot használták és külön említésre méltó, hogy amikor az utvonat tele volt gumifelfektet javító kocsikkal, a Tatra-közli valamennyi defekt nélkül fuoltta végig a közel 800 kilométeres távot.

+ Motorkerékpár világrekord. Arpaújban, Paris mellett augusztus 25-én tartották meg az ezévi motorkerékpár rekordversenyt. H. Le Yack 996 cm³-es Brough Superior-géppel Shell-benzin és Shell Super Heavy oil használatával, mérföld és kilométer távolságra új világrekordot állított fel. Mérföld távolságra az átlagos sebesség 128.5 mérföld, kilométerre pedig 129.07 mérföld óránként, amely teljesítményét Baldwinak eddig tartott rekordját 4 mérföld óránkénti sebességgel szorította túl. Ez a legnagyobb sebesség, amelyet motorkerékpár valaha is elért.

John Fowler & Co.

VI. Andrásy-ut 28

autók vezérképviselete

Morris, Wolseley, Hillman,

a legkiválóbb angol

sport-, tura- és kisautók

Teherautók 1/2 tonnától 12 tonnáig

C O R D A T I C

SZÍNHÁZ

Reggeli levél

Mondja, kedves A Reggel,

mit levelez ma reggel?

— Először is nem levelezek, nem vagyok ugyan meggyőződve róla, hogy amit az ember a legbelülről, a legőszintebben érez, okvetlenül és mindig papírra kell vetnie. De diskurálni hajlandó vagyok: verba volant...

— Bizony. És scripta manent...

— Ah, ah! No, de kihez van szerencsém, ha kérdeznem szabad. A nevére nem emlékezem egész pontosan...

— Az enyémré?!

— De, ezer bocsánat. Tényleg. A nagyságos asszonyt mintha már láttam volna valahol. Nem a két utcai lányok premierjén?

— Sértegetni akar?

— Bocsánat, dehogyan. Két hét múlva talán chic lesz Pesten látni a darabot, ritakozni a két lány fölött, akik az épülő ház gerendáin, a gáztümpa szelid fényében egymás mellé kerülnek. Nagyságos asszonyom, mint a kor-moda gyermeke, akinek néha oly meglepő szelidül egy ilyen darabban kicsit az egész sorsa függ, bizonyára nem a hipokritákra hallgat, mert a darab szereplői nem kizárólag kormányfőtanácsosok és Gerbeaud-dámák, de a saját és nem is olyan rossz kis szívére, amely a néhol-fájdalmasan paszvilizáló miliőben is bizonyára följedez a tisztá költői szándékot, a lírai és iróni szépségeket. Még csak azt se higgye senki ezután, hogy a Vig talán valamely forradalmi elhatározással konzervatív tradíciókat adott föl, amikor az utcára került és az „utcai” lány könnyes-bus nagyvárosi életképét színezte. Nem, mert a mese finom és gyöngéd szövege a „hatóságilag engedélyezett” Titkos a második fölvonásban már a kis malteros édesanyjára, kismamájára magasztosítja, s ez, valamint a kis-golyaköltő lány zsarnok gyermeki szerelése az iránt, aki őt az utcáról földel alá vitte, ruhát vett neki, manikürszalomba beíratta, — a darabnak konzervatív szempontból is csak dicsérhető értéke és szépsége. Elandolodva olvastam végig a darab kritikáit. Ó, milyen óvatossal,

milyen melázók és böbeszedűek abban a törekvésükben, hogy azt az őszinte szívdobogást, amely ebből a szép és őszinte munkából árad, meg ne hallják. Nos, nagyságos asszonyom, nézze meg a darabot nyugodtan: szívbéli, édes öröme lesz benne, mint nekem a maga egyetlen tekintetében...

— Udvartol a publikumának? S mindent nem is az én, de a darab kedvéért teszi!

— Ha a darab megérdemli, erre is képes vagyok. De ha nem...

— Tudom, tudom, barátom, ne fenyegetsen... S a kis Dayka, hallom...

— Igen. Az első fölvonás után már végig-röpült a nézőtérben a vice: nővéreink anyját gyűgyögték magukról, hogy ők még kisz lányok, pici kisz delmek, hogy most — kaptak egy dajkát maguknak... Valóban: a Vigszínház új nővére ezzel az első szerepével pozíciót lementelt magának. Nehéz ügy ebben a nehéz városban, amelyet semmiféle belföldi protekciónal s külföldi Reinhardt-reklámmal meg-főzni nem lehet. A fiatal Dayka Margit — tele még hibákkal — egy frissen szedett esokor virág illatos szerénységével és szépségével topta bele magát azonnal a nézőtér szívébe. El a színpadon, nem játszik, minthogy csakugyan csak itt nem is szabad játszania, mindenütt mástól az életben — igen.

— Ujabb böles mondás!

— Köszönöm, hercegim...

— Szívesen. Folytassa!

— Folytatom. A ruhái — rémesek. Csodálom, hogy a Vig kiesztette ezekben a balma-zajvárosi tolettékben a színpadra; a pesti manikürslány, bocsánat, van olyan izéles, mint a newyorki flapper. Másodsor: sürgősen le kell fogynia egy kicsit, főleg az illói derékán egyáltalában nem — naivajlegűek. Végül a billeri büvösököt, a hajfölvadást és egyebet szíveskedjek mellőzni, az a Billeré. A nézőtérben azt mondta mögöttem a notórius főpróbálatogató főszerkesztő, hogy „kiköpött Billeré”. Nem nagyon fontos ugyan, de hátha szöveget át valami intelligens ember fejébe...

— Titkos?

— Az „Esző”-t emlegette mindenki a nézőtérben, Titkosnak ezt az emlékezetes alakítását. Meg kell mondanom: Titkos az utóbbi évek színpadi sodrában, hullámzásában nem érette lulságosan barnára a siker napsütése, tenyerveze. A „Volgabar” volt hosszabb idő óta után az első olyan darab és szerep, amelyben ez a karesu, fias, érdekes színész önmagára és a közönségre talált. Ebben a darabban aztán végre a saját hangján, a saját szívével, a saját szájával beszélhetett. Mert őszinte lehetett, mert élhetett, mert szenvedhetett. Mert nem azt kellett mondania, hogy: „Hab, ürgrőf, ön

ma milyen hódító”, hanem azt, hogy: „kicsim”... Belülről. És Titkos, akét annyian mar-nak, szapulnak, vitatnak, ha módja van rá, ha önmagát is adhatja egy kicsit, máris a publikumé, de a publikum is az övé! Meghatóságában, cinizmusában, elcsüggedésében és új reményekre való lobbanásában egyaránt mélyen és igazán emberi volt. Ennél nagyobb bölcs nincsen.

— Maga tudja, hogy én Titkóst...
— Igen, tudom. Ezekután bizonyára Titkos is magát... Nagyon szép a Góth szerepe meg az „Éjjeli mendékhely” bárójának a szerepében, egy kicsit az „Elő holttest” Fedjájára emlékeztetően, kulturált izléssel és naturalista bonhomival kibélelve mindaddig, amíg Adéltól el nem veszi. Ezt aztán, pardon, mégse! Góthé az éjjeli kombinékerkedelem föllendítése közben nagyon mulatságos képviselője annak a Népszínház-utcai humornak és eredetiségnek, amelynek már külön pesti irodalma van. Törzs és Rajnai észintik ki még az együttest. Törzs szerepének megfelelően, vidáman, derűsen, a kopé Rajnai egy piros selyemzsebkendő csücskével is tökéletesen jellemezve oly — legyünk elmézők? — delikát föladatát... Mindent, mindent egybevetve: a darabot, az új naiva meglepően sikeres debütjét, Titkos szerencsés szerepését, a briliáns előadást, amely a Hegedűs Tibor által szignált kifogástalan előadás érdeme: a Vigszínháznak a szezon indulásakor forró siker jegyében történt...

— Möriz, Fedák, Hegedűs?
— Megfordítom, engedelmével, a sorrendet: Fedák, Hegedűs, Möriz! A szerző nyilván gallyériából is szívesen átengedi az elsőjét darabja két főszereplőjének, akik ajfőtől örömlök, hogy az „Antónia” és „Seybold” óta újból évdhetnek egy kicsit a színpadon egymással, két mestervirág biztonságával az a bizonyos magas klasszisu iskolát mutatják be, amelyről Möriznek csak sejtelmé lehetett akkor még, mikor ezt a nyírségi bohózatát megírta. Bohózat Möriztől... pikéző baradábbileg az a medve mancsban! A magyar irodalom bozatos orosza érezhette is a sáfrányszagot, mert voltig nyilatkozgatta a premier előtt, hogy semmi problémát nem akart, csak egy szakáztányi vidámságot. Igen ám, de a csillagos bicsakhoz szokott marokban ahogy sem áll a madártáj-habrerő-kanál. Csak az a jó Isten az égben, aki minden árva színpadi szerzőre gondot visel, meg a Fedák cenzúrája ólja meg tőle Zsiga báty, hogy ez a filigrán jószág, ez a habverőkanál, el nem görbült a markában. Aldehaide tánti végredelele indítja el és zárja le ezt a kiokumált, izes, jószagu játékot, amelynek a darabhoz semmi köze. A játék csak néma lelkeben Mörizé: hangjaiban, színeiben Fedaké és Hegedűsé, akik nemcsak a poharakba, de a lelkebe is öntenek művészetük hétputtonos tokaji borából. Fedák hallatlan becsdgyággal és menyecskes tüzzel vezeli a színpadi zenebonát és dinom-dánomot egyaránt. Aranyosn terrorizál maga köré és

Vigszínház

Két lány az utcán

Emőd Tamás és Török Rezső vigjátéka

Főszereplők:

**Titkos Ilona, Góthné Kertész
Ella, Dayka Margit, Törzs
Jenő, Góth Sándor,
Rajnai Gábor**

Andrássy-úti Színház

Óriási siker!

Ma és mindeneste 8 órakor

Izgalmas, mint egy detektív-regény

A PÓK.

Kacagató, mint egy nagyszerű bohózat

FŐVÁROSI OPERETT SZÍNHÁZ

Az új

Belvárosi Színház

igazgatói: Heltai Jenő és Lengyel Menyhért az újonnan átalakított színházat

1929 szeptember 10-én, kedden este 8 órakor nyitják meg

Karinthy Frigyes és Lengyel Menyhért

Földnélküly János

című négy képből álló vigjátékával

Játószák: Somlay Artur, Radó Mária, Kováts Terus, Z. Molnár László, Mály Gerő, Sugár Lajos, Lengyel Vilmos, Hajnal György és Keleti László

Rendező: Bródy Pál

A diszleteket tervezte: Vincze Márton

TOMBOLÓ SIKER A ROYAL ORFEUMBAN!

Kezdeté 1/9 órakor

Telefon: József 421-68

maga mögé minket és mindenkit: darabot, szerzőt, színházat, szereplőket, a kiállításban és rendezésben teljes esődt mondó színház szerencsés-jéré! (Andaházy-Kasnyá Béla virágos, stílusos színpadára a valóságban alig lehet ráismerni, az epizód szereplők nyersekek, össze-vissza szaladgálnak, a kiállítás snassz, a cigánybandát jelképező négy szál cigány csüggesztő szegénységet terjeszt, stb.)

— Hát pedig, ha valahol van úrkelet, hát a Magyarok csak van!

— Hát talán éppen az a baj, hogy egy kicsit sokan vannak az urak. A főpróbán roskadozott az igazgatósági páholy a sok direktortól, csuda, hogy le nem szakadt a közönség fejére... Node nem erről szól az a nyírségi nóta, de arról, hogy — leszek én még szépasszonynak kocsisa! Hegedüs éneklő, táncolja Fedáknek, Fedák meg visszanevelel és visszatáncol a deresedő nyírségi gavallérnak, amíg a végén beüt a nagy általános boldogság. Mulatság, no, nem színdarab s Fedák és Hegedüs a vendéglátók, ki akarja ennél is többet szeptember első hetében. Simonyi Máriát életében ilyen briliánsnak színpadon nem is láttam. Lovagló-kosztümjével egy lokomotívtól megállíthatna. Az előadás megrendítően impozáns figurája Körmeny, érce-bronza vésett „arany-parasz”-ját Mórész is megirigyelhetné. A kis Zombory Mercedes bájos pofácskájával is gazdagabb a színpad (a Vígsházhoz engedte át erre a szerepre) és sikerrel őszeregle végig bemutatkozásának néhány percét a föltűnő szépségű Gaston Márta is, aki született baroness és bizonyára sikkes szobalányai lehettek. — alakítása után ítélek... Földényi jó, öntudatos, fiatal, Justh kellemes, Simon Marcus virágos, magyar portréja élmény...

— Na most, kedves A Reggel, menjünk tovább ma reggel, mert utazom s félek, hogy lekések a vonatról...

— Meg sem kérdelem, hogy hová, mert meg-

reped a szívem...

— Ja, de jó lesz!...

— Ugy! Bosszúból most jön velem a Király-Színházba is, a „Pesti család”-hoz, amely műfajilag kissé szokatlan ezen a színpadon, lévén sokkal több próza benne, mint tánc, ének és poézis. Nem sikerült bizony tulságosan ez a kis zenés szomorujáték, az unalom ökönyvála uszik a színpad fölött, amelyet alig tudnak néha fölvidítani a főszereplők, Lábass, Somogyi s főleg a pillangóként libbenő kis Barsonyi Rózi. Kertész különösen elegáns, jó ebben a szerepében, a többi főszerepért Forrai Rózi, az egyre szimpatikusabb D'Arigo Kornél, a lelkes Sziklay és öreg barátunk, Latabár játssza a megbetegedett Dénes Oszkár helyett. A bemutatkozó fekete fiatal Kun Magda kolozsvári művésznről úgy értesülünk, hogy szabad róla jó véleménygel lennünk, jelenlegi szerepe és szereplése dacára is...

— Látom, hogy ezáltal nem rajong a Király-Színházért. Nem is fárasztom tovább. Terézkörút?

— Néze, mondok én magának valamit!... A jövő műsor lehet, hogy kitűnő lesz, de ezen még érik a vezér, a biztos ízlés hiánya. Legjobb még az első, párperces vicc, Lörincz Miklós tréfája, amelyet első számként adtak, biztosan mert azt hitték, hogy rossz. Hát nem az, tisztelt Terézkörúti! Kitűnő. Viszont, ami természetes a Terézkörúti jó páréves pedigréje mellett: van itt néhány igen jó színész. Mindenekelőtt: Salamon, ez a nagydarab öreg gyerek. Nincs olyan perc, ahol ne volna igazán rokonszenves. Azután: Gárdonyi, aki, mint a Vígsházhoz tagja, vendes, nyúlvasos vendég,

(Van egy énekszám, mint táncoskomikus egy miniatűr-operettben, legelsőrangú). Dénes Gyuri ugyanabban a tízperces operettben a bonviván. Jó száraz, mint a Heidsieck-sec, jó frakk, jó désenchanté-atak. A művészök közül Rajna Alice még remekebb volna, ha helyenkint nem volna oly éles. A beretva hozzá képest nád-pálcá. Bodó Leának csinosnak kell lennie és csinos. Csinos flós. Posner Magdának nagyon jól áll egy kis karaktereszerű. Egészen: nem is annyira Nagy Endre konferánca hiányzik, mint inkább az a tengerész-szem, amely kislejtette a nemvirós anyagot. És így, bizony, okos volna jobban ragaszkodni a nagy-endri cselekhöz, hogy hosszú életű legyen a népszerűség, amelyet oly nagyrehezen megszerettek. És most pedig...

— Oh, végre. Erdekés?

— Nagyon. A Braun-szerteljeiről híres és elragadó, Bond-street-ten elegáns pesti dámák kenyekéje, a Faubourg St. Leopold legkezebbé szentimentális delnője részint meglepő örömben, részint meglepő bánatban részesíti irigycl: örömben, mert végleg háttal fordít a szép pesti vadászterületeknek, bánatot, mert egy delamerikai impozáns, bár nem egészen fiatal círokfőnököt — egy milyen gyáros karján távozik. Rio-ban, a Plazá-ban lesz az esküvő október végén s a fiatalok világhírűli nászutra mennek... És senki, senki sem tudja még a dolgot...

A „KONCERT” Rt. SZÍNHÁZJEGYIRODAJA Váci-utca 23, hétfőn megnyílik.

Az összes fővárosi színházak jegyei és a „Koncert”-bérlet árusítása. Telefon: Aut. 884—64.

Megtartottunk amit ígértünk,

— Jót adunk és olcsón. A Corvin 60 filléres és a Kamara 80 filléres kezdő helyárai és amit ezért ad: a kitűnő film áttörte a frontot és az

Bűnök utcája: Emil Jannings Marquis d'Eon: Liane Haid

két filmóriás a

Forum és Radius

csütörtöki műsorán

Király-Színház

A

„Pesti család”

a legnagyobb pesti siker!

UJ MŰSOR

A

TERÉZKÖRUTI SZÍNPADON

Kezdeté 9 órakor

Telefon: 265-54

„Szökik az asszony” 100-ik előadása

pénteken, szeptember 13-án

Ma és minden este 1/8 órakor

Városi Színház

Honthy Hanna, Zilahy Irén, Rátkay Márton, Delly Ferenc

Az Ön helye biztosítva van a Városi Színház olcsó opera bérletében a következő előadásokra:

25% kedvezménytel:

Gigli (szeptember),
Saljapin (december),
Galli Curci (február),
Tauber Richard (március),
Lauri Volpi (május).

Rendes bérleti előadásban, minden ráfizetés nélkül:

Alpár Gitta,
Schwarz Vera,

Don Kozák Kórus,
Flesch Ella.

Első bérleti előadások: szeptember 20—30 között, Maria Guglielmotti, a világhírű olasz énekesnő fellépével.

A bérleti árak 30%-kal olcsóbbak. A bérleti árak 10 részletben fizethetők. Bérletek válthatók szeptember 12-ig a színház gazdasági hivatalában (telefon: J. 328-94, J. 436-32).

* Rákosi Szid filmkolájában már a legkiválóbb tanácsot keresik ki a növekedéket a beszállókra. Külön gyerekeknek, tanára, ritikus mozgásra és helyes beszédgyakorlatra. Beiratások egész nap az iskola helyiségében: VII. Csengeri-utca 28. Telefon: J. 419—77.

MIA

HÉTFŐN PREMIER!

1.

NÁSZHAJÓ

Színmű 8 felvonásban
Főszereplő: JAMES HALL
a Hotel Imperial hadnagya

2.

A VÉN GÖZEMBER

Két vonat mulatságos párbaja
8 fejezetben
Főszereplő: GEORGE BANCROFT

3.

A MAI MAGYARORSZÁG

Előadások kezdete 8, 1/8, 1/10. Leszállított helyárak!

ROYAL APOLLO

MÓRICZ — FEDÁK — HEGEDÜS

Szépasszony kocsisa

MAGYAR SZÍNHÁZ

KÖZGAZDASÁG

Genf és a gazdasági lefegyverzés

Genf, szeptember 5.

(A Reggel kiküldött tudósítójától.) Négy szónok, négy államférfi, kettő közülük két nyugati nagyhatalom miniszterelnöke, négy egymástán következő napon négy különböző hangnemen beszélt a *genfi szűzéken Európa sulyos gazdasági betegségének legfőbb forrásáról*, az európai államok vámtarifa-harcról.

egy mástól elvárkozásáról s a sulyos tünetekről, amelyek nyomában járnak. MacDonald puritán hévvel és bizakodással, Humans, a belga miniszter tárgyilagos nyugalommal, Briand gall lendülettel, de leplezetlen szkeptícizmussal, ami a jövőt illeti. Mert ez a jövő, ha Genfben vagy egyébtől erre az éles és elkéseredett harcra nem találunk orvosszert, valóban *két-ségbevitő*. A Rajnától a Volgáig a háború előtt három óriási, kiegyensúlyozott, megbízható és mélyen Azsia szívébe nyúló termelő- és fogyasztóterület terült el. A *három vámtárhelyébe a versztől békeszerződés nem kereshető, mint új vámvonalat állított*. A háromszázmillió embertől lakott három nagy fogyasztóterület helyébe tíz kisebb-nagyobb ország került.

tízféle vámtarifa, tízféle adórendszer, tízféle gazdasági politika

és tízszáz tízféle zaklatása, piszkálása, megadztatása a termelőnek, a fogyasztónak és a kereskedőnek egyaránt. Egy, csak egyetlenegy politikai határt tudott a józan megzondolás és a kölcsönös érdekek respektálása áthidalni, a rajnamenti új határvonalat, amelyet a lotharingiai ércművek és a ruhrvidéki szénbányák tulajdonosának okos és megértő egyezsége valóban áthatalamra tett. Minden egyéb határ mentén *folyik a harc változatlanul tovább*, a gazdasági élet vérekeringése még ma is, tíz évvel a háború után, lassan és akadovara lüktet, Európa kétúja a világkereskedelemben *fél-tartózatallannal s egyre csökken*, s Európa két nagyipari országának, Angliának és a német birodalomnak.

kétmillió főnyi munkanélküli ipari munkása

napról-napra szaporítja ma is a világ-háború még mindig lezáratlan veszteségszámliját. De a veszteségből a kisebb, még csak most industrializáló államok is kivettek és kivesszük a maguk részét. A magyar vámpolitika legfőbb csak arnyalatnyi eltérést mutat Európa többi államának harsos tariffáitól, a magyar külkereskedelmi mérleg multévi megdöbentően nagy deficitje, amely csak az idén esőkkent le észrevehető mértékben, *szerves összefüggésben áll a magyar vámpolitikával*, amely nemcsak a nyolcmilliónyi magyar fogyasztómentet adóztatja meg, nemegyszer igen sulyosan egyetlen vagy egy-két, gyakran idegen tőkeérdekek szolgálatában álló gyarvállalat javára, hanem olyan szigorú rendszabályokat, tiltó rendelkezéseket és kivételi érdekekkel sulyosan sértő mozgalmakat *váltott ki legfőbb fogyasztóterületeinkön*, amelyek sulyát még ma is érezzük.

A esch agráriáriumok magassága, az osztrák mezőgazdasági termelés forszírozott fokozása s végül és legfőképen a magyar mezőgazdasági kivitelnek egyoldalú és erőszakos tiltó rendelkezésekkel való megrendszabályozása *óvatossabb és konciliánsabb vámpolitika* mellett talán elkerülhető lett volna. Ma azonban ne vissza a multba, hanem *előre a jövőbe* tekintünk. Kétségtelen, hogy

a Népszövetség a legközelebbi jövőben fo-

kozottabb mértékben fog gazdasági kérdésekkel foglalkozni.

Ha egyebet nem, azt e gazdasági probléma körül kifejlődő vita folyamán elérhetjük, hogy teljes világosságot vessünk azokra az érthetetlenül erőszakos intézkedésekre, amelyekkel mezőgazdasági termelésünk kivitelét egyes fogyasztó államok megakadályozták. Ki tudja Genfben például azt, hogy liszt- és gabonakivitelünk elé milyen áthataghatatlan akadályokat gürdítettek? Ki tudja a Népszövetség urai közül, hogy *Magyarország az európai államok közül elsőnek szüntette meg a kivételi engedélyek rendszerét* és mégis, a német birodalom, amelynek ipari importja *Magyarországra* évről-évre nő, hosszú évek óta, *állategészségügyének* védelme címén, megakadályozza, hogy magyar élelmiszer kerülhessen Németországba, sőt az *idén nyáron még a magyar gyümölcskivittelt is akadályozni és megszüntetni igyekezett*. Sőt még a demokratikus és korrek

Svájc is filalomfát állított a magyar vágómarcha elé,

amikor pedig a filalom kibocsátásának esztendejében egyetlen beteg magyar állat nem került a svájci import-vágóhidakra s ha került volna is, a vágóhid területét nem hagyhatta

el. Az egyoldalú tilalmi politika ellen *Magyarország nem élt semmiféle retorzióval*, betartotta a kereskedelmi szerződéseket s nem nyult semmiféle rendszabályhoz. De elvégre éveken át ez így nem tarthat és *végül Magyarország is véget kell, hogy vessen annak a visszás állapotnak*, hogy

a nyugati ipari termékek akadálytalanul jöhessenek az ország területére, míg a magyar mezőgazdaság produktumai elé filalomfákat állítsanak.

Az angol delegáció tagjai között ezuttal először az angol kereskedelemügyi miniszter, Mr. Graham is megjelent Genfben, nyilván azért, hogy

Európa gazdasági lefegyverzését követelje a Népszövetség szízekéről.

mert az angol bányászok nyomora és Lancashire szövőiparának válsága ettől az európai gazdasági békétől függ. De ehhez a békéhez magyar érdekek, sulyos és döntő érdekek is fűződnek s *Magyarország joagat veheti föl abban a vitában, amely Mr. Graham beszédéhez bizongóra fűződni fog, a kérdést*: Mi emen várják tőlünk, hogy ugyanolyan sietve és ugyanolyan buzgóan szállítsuk le ipari vámtárainkat, ahogy igyekeztünk a bevitteli engedélyek rendszerével szakítani, amikor velünk szemben ilyen szigorú és kegyetlen tilalmakhoz folyamodnak, amelyek ellen *senkinek és sehorvára se folyamodhatunk segítségért?*

Kiss Dezső

Mi mindent ígér a kormány gazdasági programja a meginduló őszi idényre és mi válik belőle valósággá?

(A Reggel tudósítójától.) Az utolsó években, az ősz biztos beálltát legjobban arról a programról lehet megállapítani, amelyet a kormány a magángazdaság sanyaru helyzetének megszüntetése érdekében megsaját és láthatatlan esztornákon át átszivárogtat a közvéleménybe. Most már biztosan beáll az ősz, mert a *kormány közgazdasági programját beavatott körökben már ismerik s A Reggelenk a következőkben tárják elő*: A magángazdaság talpraállításának öt év óta sikertelen kísérletei ismét *Bud Jánosnak*, az új kereskedelmi miniszternek kezében fognak összefutni. *Bud nagy és átfogó programmal jön*,

amely kiterjed az összes gazdasági ágakra, ügyel azoknak kölcsönhatására és ami még fontosabb, a világgazdasági relációkra is.

A kereskedelmi miniszter általános, gazdasági politikájának tengelyében mindenképp két kérdés van. Az egyik az *importfejlesztési politikának a mezőgazdasági politikával való összecsoportosítása*, a másik pedig a *magyar ipari és mezőgazdasági kivétel problémája*, tehát a *külkereskedelmi problémák megoldása*. Ez utóbbi feladatokat szolgálatára új, a német birodalmi Reichswirtschaftsrathoz hasonló intézmény

életbeléptetése van tervbe véve, amelynek hatáskörébe főleg a kereskedelmi politika, a kereskedelmi szerződések rendszerének kiépítése tartoznék. Amiben különösképen figyelemre méltó, hogy a döntőfontosságú kérdések intézésébe *is, ameddig az élet lemerül fognak befolytati és így győződni fognak a tisztán bürokratikus szempontok*. A magyar ipari politika terén a miniszter programja nagy vonásokban készen áll. Az ipar *állami támogatása* kérdésében a program

szakított jelent azzal a rendszerrel, amely közvetlen támogatással sietett a vállalatok segítségére s helyébe az az új rendszer lép, hogy *kegyetven uton iparkodik támogatni az ujonnan alakuló iparokat*.

Az új vállalatok alapítása tekintetében a döntő szempont az lesz, hogy ezentul azok lesznek a támogatott iparok, amelyeknek *nyersanyagai otthon termelődnek*, vagy amelyeknek főszelegi külföldről kész áru alakjában kerültek vissza hozzánk. Beavatottak szerint így első sorban a *textil, műselyem, festék- és konzerviparok azok, amelyeknek fejlesztése tervbe van véve*, támogatásuk pedig olyan módon történjen, hogy *kölcsönökérti állami kezességet nyújtának*. A második kiemelkedő elvi szempontja az új gazdaságpolitikai programnak az,

Papagáj

Igazgató:
Oláh Gyártás Mihály

Minden este 10% órákor szenzációs műsor!

39 jobbnál jobb szám!

Művészet! Attrakciók! Vidámság!

Papagáj

Záróra 6 órákor

Papagáj

Nádas lapja a

PESTI FUTÁR

megjelenik minden 1-én és 15-én

HAZAJÖNNEK AZ AUTÓK

a turázók, akik egész Európában sok szépet láttak és tapasztaltak

elhelyezésére sehol sem találtak oly szép helyet, mint Budapest. Allítsa kocsiját Ön is a

CYKLOP GARAGEBA

VII, Kertész-utca 24-28. — Telefon: J. 372-93, 94, 95

ahol figyelmesen és gondosan szolgálják ki

Tökéletes urvezető-service

Modern technikai berendezés

Alkatrészek, felszerelések, gumi

Modern javító-műhely

Benzin- és olajtöltő állomás

VASÁRNAPI SPORT

A magyar válogatott csapat hősies küzdelemben 1:1-es eldöntetlent harcolt ki a favorit csehektől, akiket a közönség példátlan terrorja sem tudott győzelemre hajszolni

Az első félidőben Swoboda góljával 1:0-ra vezetett Csehszlovákia, a magyarok azonban Turai kiállítása után tíz emberrel küzdve kiegyenlítettek. — Hojer cseh háttvéd kétszer arcul ütötte Turait. — A magyar csapat levonult a pályáról és csak hétperces szünet után tért vissza

(A Reggel tudósítójától.) Soha kínosabb izgalomban nem várakozott még a magyar sportközönség külföldi mérkőzésről érkező hírfoszlányokra, mint vasárnap délután. A körutakon sokezerfőnyi futballrajongó tömeg hullámzott föl és alá s amikor szájról-szájra szállt a prágai „cseh-magyar” első félidőjének eredménye:

Csehszlovákia vezet 1:0-ra,

kénytelen-kelletlen mindenki helynyugodott a változhatatlanba, a favorit csehekekkel szemben már csak valami isteni esoda segítené... Persze, manapság már ritkán történnék esodák.

A magyar futballvirtus azonban megmutatta, hogy esodákra is képes!

Csodálatos önfeláldozással, elszánt finissel megkontrázta a kezdetől fogva sarkába szegődő balszerencsét és

Turai kiállítása után tíz emberrel harcolva, 1:1-es — győzelemmel föléro — eldöntetlent esikart ki a favorit csehektől,

mesze idegenben és tegyük hozzá: a lehető legkedvezőtlenebb körülmények között. A korai terminus, csapatunk kezdetleges formája, a Délamerikában turázó Ferencvárosi késedelmes hazakerzése, a szövetségi kapitány kínos habozása mind mind olyan momentum, amely

a hazai pálya előnyein és a prágai közönség példátlan terrorján fölül a cseh csapatot segítette és a magyar flukat sújtotta.

És mégis sikerült! Sikerült megmenteni az Európai Kupa egy elvesztettnek hitt pontját, sikerült a kupaküzdelmekben résztvevő nemzetek élére kerülni, ugyannyira, hogy ha az utolsó mérkőzésen, idehaza, Budapesten, megverjük az olaszokat — ami most már valószínű —, akkor miénk a kupa, vitathatatlanul bennünket illet az első s a kontinens futball-sportjában! És ezt annak a tizenegy pompás magyar fluknak köszönhetjük, akik odakünn Prágában elszántan dacoltak a sorssal, a mostoha körülményekkel és

életüknek egyik legnagyobb sikerét vívták ki.

Kiáltunk háromszorosan éljen-t a magyar csapatra és adjuk át a szót Prágába kiküldött tudósítónknak, aki telefonon a következőket jelenti:

Prága, szeptember 8.

A prágai közönség szokatlannul nagyarányú érdeklődése előzte meg a cseh-magyar válogatott mérkőzést. Huszonnyolcezer főnyi tömeg töltötte meg zsúfolásig a pálya tribünjeit, ami nem esoda, mivel mindenki tudta, hogy itt most tulajdonképpen az Európai Kupa döntő mérkőzése következik. A prágai lapok már napokkal ezelőtt

„nemzeti ügy”-gyé kiállították ki a mérkőzést

és valósággal beleszorgóztatták a közönségbe, hogy a cseh csapatnak itt most győznie kell, meg kell szereznie Magyarországgal szemben a kontinens futballhegemóniáját, csapatnak és közönségnek tehát egyforma elszántággal kell a magyarokkal szemben föllépnie és minden eszközt megragadnia a győzelem érdekében. Ilyen beharangozás után a magyar csapat el lehetett készülvé a prágai közönség terrorjára, a mérkőzés tapasztalatai azonban minden várakozást fölülmúltak.

A cseh csapat hihetetlenül durva, emberre-menő játékokat produkált,

a bíró pedig minden igyekezete és korrektsége ellenére sem tudott kellően föllépni a közönség példátlan erőszakoskodása, lármája és terrorizálás magatartása ellen. A mérkőzés a második félidő 15. percében

csunya botránynak fuladt, úgy, hogy a magyarok kénytelenek voltak levonulni a pályáról és nem voltak hajlandók tovább folytatni a mérkőzést.

A botrány a magyar csapat állandó fölény közepette tört ki. Toldi áttört a cseh védelmet, később azonban ketten is közrefogták, alapo-

san megrugták, amit ő ugyancsak rugással készült viszonzni. Közben Turai is összeütközött Kadával, aki összesicsk.

A magyar center a játék lefújása után erősen összekülönbözött Hojer cseh háttvéddel, aki Turait kétszer arculüti. A bíró most Turait állítja ki,

ami ellen a magyar csapat energikusan protestál. A cseh közönség fütyükoncertet rendez a magyarok ellen, akik

igazságuk tudatában levonulnak a pályáról.

Csak három-négy magyar fiu marad künn, akik éles vitát folytatnak a cseh csapat tizenegy emberével. Közben kiderül, hogy Kada sérülése jelentéktelen, nyugodtan folytathatja a játékot. Erre azonban a magyarok csak azzal a föltétellel hajlandók, ha a rendőrség garantálja a rendet. Ez megtörténik, mire a magyarok

Ország	Magyar-ország	Olasz-ország	Ausztria	Cseh-szlovákia	Svájce	Ját. idő	Győz.	Felül. teltlen	Veszt.	Gól arány	Pont
1. Magyarország	—	3:4	5:3	2:0	3:1	7	4	1	2	20:18	9
2. Olaszország	4:3	—	0:1	2:2	3:2	7	4	1	2	16:15	9
3. Ausztria	3:5	1:0	—	0:2	2:0	7	4	0	3	14:9	8
4. Csehszlovákia	1:1	2:2	2:0	—	4:1	7	3	2	2	12:10	8
5. Svájce	1:3	2:3	0:2	1:4	—	6	0	0	6	10:20	0

Magyarország: Acht — Mandl, Koesis — Borsányi, Kalmár, Kronenberger — Markos, Takács II., Turai, Toldi, Hirzer.

Csehszlovákia: Planicka — Burger, Hojer — Hajny, Kada, Cipera — Podrazil, Swoboda, Meduna, Silny, Puc.

Az első félidőben, nap és szél ellen a magyar csapat kezd és hihetetlen izgalmak közepette indul meg a játék. Három percen keresztül a csehek támadnak, Silny kitér, de Mandl tacsra szereli. Később Acht kornerre ment egy cseh támadást. Ezután magyar támadás következik. Turai és Hirzer gyönyörű összejárással rohamoznak. Borsányi negyven méterről lök kapura, Planicka véd. Az újabb magyar offenzívát Markos oldásája akasztja meg. Puc támadását Mandl megint tacsra szereli. Később ugyancsak Mandl husz méterről a kapu előtt faült. A bíró szabadrugást ítélt.

Swoboda előbb emberbe lövi a labdát, de a bíró újra rugatja a büntetőt és a labda most Kronenberger válláról az ellenkező sarkokba pattan.

Az első félidő 5. percében 1:0-ra vezet Csehszlovákia. Kalmár izgatottan játszik és miatta több szabadrugás következik a magyar csapat ellen. A magyar flukat nem tőri le a cseh gól, támadást támadás után indítanak, a kitűnően védő Planicka azonban mindent megr. Puc támadását Borsányi kornerre menti, a cseh korner eredménytelen. A cseheknél Swoboda állandóan faült. A 18. percében a csehek Puc révén

ofszájdukt érnek el, amelyet Ruoff svájci bíró természetesen nem ad meg.

Markos villámgyorsan lefut, átjátssza magát a cseh védelmen és a kifutó Planickán átmeteli a labdát. Biztos gólnak látszik a szép akció, de az utolsó pillanathon befut az egyik cseh háttvéd és a gólonaról fölszabadított rugással tisztáz. A cseh ellentámadást könnyűen szereljük. Takács II. pompásan szökteti Markost, akit a cseh védelem durván elnyom. Turai—Toldi—Hirzer akcióját korner árán szerelik a csehek. Swoboda éles löbdőjét Acht erevéssel védi. Silny lövése hajsztálynyra kerül el a magyar kaput. Újabb cseh támadás eredménytelen korner hoz.

Heves magyar ellentámadások következnek. A magyar belső trió lassúsága folytán eredménytelen a csatársor. Nagyon fáradtan mo-

Turai nélkül, tíz emberrel folytatják a játékot és elkeseredésükben olyan hevesen rohamozzák a cseh kaput, hogy a 35. percen Kalmár huszméteres remek lövéssel sikerül kiegyenlítettük.

A magyar fluk a válogatott mérkőzés korai terminusa ellenére, máris pompás játékot produkáltak és így bizonyosra vehető, hogy ha a mérkőzésre egy-két héttel később került volna a sor, fölényesen győztünk volna Csehszlovákiával szemben, amelyet így is sikerült az Európai Kupa utolsóelőtti helyére szorítani. A kupamérkőzések állása ugyanis most a következő:

A prágai mérkőzésnek érdekes pikantériája volt, hogy mind a cseh, mind a magyar szövetségi kapitány csak az utolsó pillanathon állította össze csapatát, amire eddig még sohasem volt példa. A két csapat föllállítása a következő volt:

Ország	Magyar-ország	Olasz-ország	Ausztria	Cseh-szlovákia	Svájce	Ját. idő	Győz.	Felül. teltlen	Veszt.	Gól arány	Pont
1. Magyarország	—	3:4	5:3	2:0	3:1	7	4	1	2	20:18	9
2. Olaszország	4:3	—	0:1	2:2	3:2	7	4	1	2	16:15	9
3. Ausztria	3:5	1:0	—	0:2	2:0	7	4	0	3	14:9	8
4. Csehszlovákia	1:1	2:2	2:0	—	4:1	7	3	2	2	12:10	8
5. Svájce	1:3	2:3	0:2	1:4	—	6	0	0	6	10:20	0

zognak, lekésnek minden akcióról. Hírtelt teljesen elhanyagolják a hallok is inkább Markosra játszanak, aki villámgyors lefutásaira nagy hasznára van a csapatnak. Ő a csatársor legjobb embere.

Veszedelmes cseh támadás

indul a 39. percében. Swoboda kitér és csak Acht bravúrja menti meg a magyar kaput. A csehek némi fölénybe kerülnek, de a 41. percen ismét Markos fut le. Beadása, sajnos, elvesz, mert Takács II. összejárással Cipervál és nem tud lövélyeztetbe kerülni. Markos újabb beadása Turai elé kerül, akinek éles lövése Bergerről kornerre kattan. A korner eredménytelen, de nem veszélyesek a cseh ellentámadások sem.

A védelmünk sziklaszilárdan áll a lábán.

Acht minden veszedelmet ellárit. A félidő végig változatos a játék, minden további eredmény nélkül.

A második félidőben széllel játszik a magyar csapat. Eleinte hullámzó játék folyik, később

a magyar csapat állandó fölénybe kerül,

de a belső csatárok lekésik a legjobb helyzeteket. A csapat azonban így is emberföltötti módon küzd és negyedórán keresztül ugyszólván a kapuhöz szögezi a fejeszettekné kapkodó és egyre inkább durvuló cseheket. Planicka izgalmasan kornerre éjt egy labdát, a bíró azonban ezt nem veszi észre. Toldi remekül lö, labdájja alig egy hajsztálynyra kerül el a cseh kaput. A 15. percen tör ki a botránny. A támadás hevélben

Kada elesik, megsérül és elveszti eszméletét.

A bíró Kada sérülését Turai rovására írja, aki közben valóságos közelharcot vív Hojerral.

A bíró erre Turait kiállítja. A magyar csapat levonul a pályáról és csak hétperces szünet után tér vissza.

A játékot tíz emberrel folytatják tizenegy ellen, mivel Kada természetesen tovább játszik, mintha mi sem történt volna.

Tíz emberrel is állandó fölényben játszik a magyar csapat.

A csehek szórványos lefutásokkal kísérleteznek, védelmünk azonban sziklaszilárdan állja a támadásokat és minduntalan frontba dobja

